

MARTINSKÉ NOVINY

OFICIÁLNY SPRAVODAJCA MESTA MARTIN

3/2023

6. marec 2023, IV. ročník

Autobusy previezli vyše 4,5 milióna ľudí

Foto: Roman Kopka

strany 8 - 11

www.martinskenoviny.sk

Martinské noviny

www.martin.sk

Martin - oficiálna stránka

Mesto Martin už má rozpočet na rok 2023, podporilo ho 19 poslancov

Rozpočet musí byť koncipovaný zo zákona ako vyrovnaný, radnica počíta v tomto roku s príjmami a výdajmi vo výške 55 523 301 eur.

strany 2 a 3

Poslanci v tajnom hlasovaní rozhodli o členoch mestskej rady

Z deväťčlennej mestskej rady má najpočetnejšie zastúpenie poslanecký klub Pre Martin, ktorý je aj najväčším zoskupením v mestskom zastupiteľstve.

strana 5

Mesto Martin už má schválený rozpočet na rok 2023, je poznačený krízovými časmi

Prioritou je zachovať služby mesta minimálne na takej úrovni, na akú sú Martinčania zvyknutí. Pri vysokej inflácii a zdražovaní to bude ťažká úloha. Počíta sa však aj s rozvojovými investíciami.

Deň pred prerokovaním rozpočtu mesta Martin na riadnom zasadnutí februárového mestského zastupiteľstva sa v Bratislave pred budovou Národnej rady SR uskutočnilo protestné zhromaždenie predstaviteľov samospráv s názvom: „Kto škodí mestám a obciam, škodí ľuďom“.

Primátori miest a starostovia obcí, aj naši z Turca, na proteste jasne dali najavo nespokojnosť s podfinancovaním samospráv zo strany štátu. Na zhromaždení odzneli aj také slová ako: „Dost' bolo škľbania a likvidácie samosprávy“, alebo že „Súčasný obdoby je pre samosprávu najhoršie za 30 rokov existencie samostatného Slovenska“.

Zložité východisková pozícia

Aj tento protest bez obalu ilustroval zložité východiská pri príprave rozpočtov miest a obcí. Výnimkou nebolo ani mesto Martin. Pripomeň-

Rozpočet napriek krízovému obdoby počíta aj s investíciami, napríklad aj s vybudovaním multifunkčnej športovej haly v areáli ZS Alexandra Dubčeka.

Foto: archív mesta Martin

me si, že hospodárenie aj nášho mesta už počas minulého roka významne ovplyvňovali dozvuky pandémie koronavírusu a dôsledky vojny na Ukrajine najprv v podobe migračnej krízy, neskôr energetickej, ktorá postupne prerástla do ekonomickej krízy.

Ale finančnú záťaž na pleciah samospráv svojimi rôznymi opatreniami naložil aj štát. Či už ide napríklad o zrovnoprávnenie financovania mestských škôl so súkromnými či cirkevnými alebo o jednorazové vyplatenie 500-eurového príspevku pre pracovníkov verejnej správy. Len

mesto Martin to stálo takmer milión eur.

„Inflácia narástla do výšky 12,8 percenta a ceny energií vystúpili do gigantických výšok. Celoročný plánovaný rozpočet na elektrinu pre verejné osvetlenie sme minuli už na konci júla. Celkovo mesto zaplatilo za všetky druhy energií v roku 2022 o 875-tisíc eur viac ako v roku 2021. Podobný vývoj ekonomiky, najmä čo sa týka inflácie, sa očakáva aj v tomto roku,“ povedala na začiatku svojho vystúpenia pri prerokovaní návrhu rozpočtu na rok 2023 Marta Ostrodická, vedúca Ekonomického odboru MsÚ v Martine.

Dobrou správou je, že výdavky na elektrickú energiu by sa mali znížiť vzhľadom na energetické dotácie, ktoré ako neregulovaný odberateľ očakáva mesto z ministerstva hospodárstva. Štát by mal dotovať zvyšok ceny elektrickej energie nad 199 eur a distribučné poplatky. Otvorenou otázkou je, či to bude stačiť.

Bežné veci nemusia byť samozrejmosťou

Rozpočet mesta musí byť zo zákona koncipovaný ako vyrovnaný, Martin aj na základe prijatého štátneho rozpočtu a prognóz ministerstva financií počíta v tomto roku s príjmami a výdavkami vo výške 55 523 301 eur.

Prioritou vedenia mesta a poslancov je aj napriek krízovému obdoby zachovať základné funkcie mesta minimálne na takej úrovni, ako sú občania zvyknutí, čo ale v súčasnosti nie je jednoduchá úloha a až čas ukáže, či vzhľadom na stály rast cien aj splniteľná. Ide napríklad o zabezpečenie verejnej dopravy, svietenia, odvozu komunálneho odpadu, zimnej údržby, bezpečnosti, čistoty a poriadku v meste.

Dôležitou pre mesto je aj sociálna oblasť (prevádzkovanie domovov dôchodcov, opatrovateľská služba, preprava či stravovanie seniorov, podpora denných centier atď.), školstvo, naďalej bude podporovaný šport, kultúra. Napokon sa našli aj financie pre mestské časti (4,50 eura na obyvateľa oproti tradičným 7 eurám) či dotácie na podporu športových klubov, občianskych či kultúrnych združení a spolkov.

Počíta sa aj s investíciami

Počíta sa aj s dokončením rozbehnutých investičných akcií, či už sa to týka napríklad Centra

sociálnych služieb na Škultétyho ulici, rozsiahlej rekonštrukcie Námestia protifašistických bojovníkov na Podháji a s výstavbou menšej multifunkčnej haly v areáli ZŠ Alexandra Dubčeka na Podháji. Na námestie či halu získalo mesto aj nemalé mimorozpočtové zdroje.

Peniaze sú vyčlenené aj na kúpu ďalších pozemkov na Pltníkoch pre potreby rozširovania šport-parku. Tristotisíc eur je určených na projektové dokumentácie pre útvár hlavného inžiniera mesta Martin, vrátane 150-tisíc eur na projekt východného obchvatu, ktorý je dôležitý aj pre výstavbu novej nemocnice.

Požiadaviek na financovanie rôznych oblastí mesta bolo, samozrejme, oveľa viac, mnohé ostali nenaplnené, keďže rozpočet musí zobrať do úvahy možnosti samosprávy.

Daňový bonus oklieštil samosprávam príjmy

Podme si teraz rozobrať príjmy a výdaje mesta. Výška podielových daní by oproti vlaňajšku mala byť vyššia o 1,6 milióna eur, no zavedenie 140-eurového daňového bonusu na dieťa, ktorý je financovaný z daní fyzických osôb (určené sú samosprávam), znamená výpadok financií len pre naše mesto okolo 2,4 milióna eur. Štát po rokovaníach s predstaviteľmi samospráv síce prijal na roky 2023 a 2024 jednorazové kompenzácie, no tie podľa všetkého výpadky z príjmov aj vzhľadom na infláciu a zdražovanie či tohtoročne dvojnásobné zvyšovanie plátov vo verejnej správe a v školstve nevykryjú. Len pre predstavu. Na vyššie mzdy, ktoré odklepla vláda v týchto sektoroch, pôjde z martinského rozpočtu viac ako 1,1 milióna eur.

Čo sa týka ostatných daňových príjmov, mesto Martin podalo na novembrovom zasadnutí mestského zastupiteľstva návrh na zvýšenie niektorých sadzieb dane z nehnuteľností, ktorý mal do rozpočtu priniesť 1 milión eur.

„Keďže nebol prijatý, v tomto návrhu rozpočtu sme museli pristúpiť ku škrtom v niektorých výdavkoch vrátane miezd. Bude však treba v priebehu roka prehodnotiť aj výšku niektorých poplatkov za služby poskytované občanom mesta,“ zdôraznila Marta Ostrodická, vedúca ekonomického odboru.

Nedaňové príjmy sú navrhnuté vo výške 4 078 796 eur, približne na úrovni roka 2022. Prírastok vo výške 524-tisíc eur predstavujú príjmy z poplatkov za nové jasle v Záturčí a za CSS na Podháji a Škultétyho ul. Kapitálové príjmy sú navrhnuté vo výške 1 980 837 eur, z čoho sumu 551-tisíc eur tvoria peniaze z eurofondov na už vyššie spomínaný projekt revitalizácie Námestia protifašistických bojovníkov a dotácia zo štátneho rozpočtu 1,2 milióna na výstavbu multifunkčnej haly. Mesto počíta aj so 172 500 eurami z Fondu na podporu športu. Je to suma za druhú časť platby z refundácie za tréningový zimný štadión.

HLASOVANIE č. 42 - Výsledok				13:10
AMCHOVÁ	GAJDOŠ	KALNICKÝ	THOMKA	
ANTOŠOVÁ	LADŇÁKOVÁ	KRIŠTOFFY	TÖRÖK	
BADOVÁ	GALLOVÁ	LECHAN	UHERČÍK	
BALOŠÁKOVÁ	HORANSKÝ	LEPEJ	VAŇKO	
BELÁK	HORECKÝ	MARČEK	ZANOVIT	
ČERVENOVÁ	KLOCOVÁ	MATEJIČKA	ŽIGOVA	
DOBRIKOVÁ	HUDEC	PETRÁŠ	ŽILÁK	
FTOREK	IGNAČÁK	STAHL		
Za: 19		Proti: 4		Zdržalo sa: 7

Hlasovanie o rozpočte ako celku.
Foto: TV Turiec

Príjmové finančné operácie sú navrhované vo výške 3 529 263 eur. Z toho suma 1 647 000 eur predstavuje výšku úveru na dofinancovanie výstavby multifunkčnej športovej haly pri ZŠ Dubčeka. Suma 700-tisíc eur je navrhovaná z rezervného fondu ako zdroj zapojený do rozpočtu na dofinancovanie Dopravného podniku mesta Martin za stratu vo verejnom záujme za rok 2022.

Len aby nás nepostihli mimoriadne situácie

Bežné výdavky sú rozpočtované vo výške 48 287 700 eur. Ich výška v návrhu rozpočtu vyplýva zo zákonných povinností a z povinností vyplývajúcich z platných uzatvorených zmlúv.

„Pokrytie týchto výdavkov je vzhľadom na nedostatok zdrojov nedostatočné, nemáme zdroje na nepredvídateľné okolnosti a už vôbec nie na rozvojové potreby v jednotlivých programoch rozpočtu,“ zdôraznila Marta Ostrodická.

Kapitálové výdavky, už sme ich spomínali pri investíciách, sú rozpočtované vo výške 6 024 611 eur.

Súčasťou rozpočtu sú aj finančné operácie v objeme viac ako 1,2 milióna eur, z čoho splátky úverov sú vo výške 732-tisíc eur. Pozitívne je, že mesto v decembri minulého roka splatilo poslednú splátku úveru zo Slovenskej sporiteľne z roku 2007 vo výške 3,5 milióna eur.

Splátky úverov zo Štátneho fondu rozvoja bývania na výstavbu bytov sú vo výške 97,5 tis. eur a sú splácané nájomníkmi bytov. V minulom roku mesto Martin prijalo zo ŠFRB dva úvery, na výstavbu CSS Podhája a Škultétyho. Ročná splátka týchto úverov bude tento rok vo výške 87-tisíc eur. Tento rok musíme splatiť aj 250-tisíc eur návratnej finančnej výpomoci z roku 2016.

Diskusia a návrhy poslancov

Po úvodnom slove vedúcej ekonomického odboru nasledovala diskusia, v rámci nej poslanci

predkladali aj svoje pozmeňujúce návrhy k rozpočtu. Napríklad, Róbert Gajdoš upozornil na havarijný stav pešieho plató v Záturčí a žiadal 250-tisíc eur na začatie prvej etapy jeho rekonštrukcie. Tento návrh síce neprešiel, ale poslanci odobrili riešenie Tomáša Zanovita, aby sa našli zdroje na prvú časť opráv pri najbližšej pripravovanej zmene rozpočtu. Tuzet zmien rozpočtu aj s odôvodnením predniesol Jozef Petráš, týkali sa viacerých oblastí. Napríklad údržby zelene, mestského mobiliáru, financovania prevádzky fontán, vysielania TV Turiec i vydávania Martinských novín či školského časopisu, ale aj financovania environmentálnej výchovy či nákupu vozidla pre mestskú políciu. Mestské zastupiteľstvo tieto návrhy nepodporilo, rovnako ani rozsiahle návrhy ekonomickej komisie, ktoré prezentoval a zdôvodňoval jej predseda Michal Uherčík. Ten okrem iného varoval pred rizikami nenaplnenia niektorých nedaňových príjmov, keďže CSS Podhája ešte nie je otvorená a v jasliach nie je naplnená kapacita.

Poslanec Marek Belák nazval rozpočet rozpočtom kontinuity, no nevidí ho ako katastrofu. Upozornil, že v rozpočte nie je komplexne pokrytý záväzok voči dopravnému podniku. Tiež prišiel s viacerými zmenami, no neboli schválené.

Jeden hlas chýbal návrhu Milana Ftoeka, ktorý žiadal vyčleniť 11 500 eur na participatívny rozpočet. Naopak, uspel návrh Veroniky Ladňákovovej Gajdošovej na vykonanie pasportizácie verejnej zelene, čo by sa malo riešiť pri zmene rozpočtu, pričom zastupiteľstvo schválilo aj jej ďalší návrh, aby financie získané z Environmentálneho fondu vo výške 200-tisíc eur boli využité na financovanie rozvoja infraštruktúry odpadového hospodárstva.

Za rozpočet ako celok z 30 prítomných poslancov 19 hlasovalo ZA, 4 boli PROTI a 7 sa ZDRŽALO hlasovania.

Roman Kopka

Stanislav Thomka: Každodenná práca sa skôr či neskôr vo výsledkoch odzrkadlí

Funkcia viceprimátora je byť poslancom nie raz za mesiac, ale každý deň v mesiaci a zároveň nielen poslancom, ale aj zamestnancom úradu. Aj tieto slová odzneli v rozhovore so Stanislavom Thomkom, ktorý nám poskytol po 100 dňoch v pozícii zástupcu primátora mesta.

Vo funkcii viceprimátora mesta Martin ste už viac ako 100 dní. Čomu ste sa prioritne doposiaľ venovali?

Do funkcie viceprimátora som bol vymenovaný 16. novembra a musím sa priznať, že prvý mesiac vo funkcii bol extrémne náročný. Prebral som agendu po dvoch viceprimátoroch a zároveň sme v decembri mali dve po sebe nasledujúce zastupiteľstvá, na ktoré bolo treba pripraviť veľké množstvo materiálov. Koniec roka býva náročný aj na podujatia, ktoré zastrešuje mesto a mestské organizácie, takže pracovný deň sa začínal skoro ráno a končil sa neskoro večer. Prácu na meste rozdeľujem na tri časti. Minulosť, súčasnosť a budúcnosť. A každý jeden deň sa venujem všetkým trom častiam nášho mesta. Minulosť chápem ako projekty, ktoré sú v procese. Súčasnnosť je každodenný chod mesta a budúcnosť je príprava projektov, zámerov a vízií mesta.

V ostatných voľbách ste kandidovali na primátora mesta, boli ste konkurentom Jána Danku, súčasného šéfa martskej radnice. Čo vás motivovalo k vzájomnej spolupráci?

Motivoval ma predovšetkým môj predvolebný tím. Ľudia, ktorí kandidovali so mnou a boli pri mne celú predvolebnú kampaň vrátane mojej rodiny, ktorá ma podporovala v kandidatúre. Hneď po voľbách začali prebiehať rokovania medzi poslancami o tom, ako má vyzeráť budúcnosť nášho

mesta a spolupráca medzi poslaneckými klubmi a poslancami. Od niektorých poslancov som dostal návrh, aby som spolu s nimi blokoval mestské zasadnutia, aby primátor nebol schopný ani zvoliť zastupiteľstvo. Touto cestou som nechcel ísť ani ja, ani poslanci, s ktorými sme spolu založili poslanecký klub s názvom Spoločný cieľ. Naším spoločným cieľom má byť spolupráca a nie byť proti všetkému, čo navrhne primátor. Primátorovi som osobne povedal, že nebudem ten, kto má záujem o blokovanie nášho mesta a ponúkol som sa mu na pozíciu viceprimátora. Uvedomujem si, že to bolo z jeho strany veľké gesto a plne si vážim jeho rozhodnutie dať mi príležitosť realizovať sa v pozícii viceprimátora.

Poslancom ste pomerne dlho, no vo výkonnej pozícii vo vedení mesta ste po prvý raz. Je niečo, čo vás na úrade prekvapilo či už pozitívne, alebo negatívne?

Mestský úrad som mal možnosť spoznávať zvonku ako poslanec dohromady dvanásť rokov. Raz za mesiac sme mali komisiu a následne zastupiteľstvo. Funkcia viceprimátora je byť poslancom nie raz za mesiac, ale každý deň v mesiaci a zároveň nielen poslancom, ale aj zamestnancom úradu. Snažím sa byť nápomocný všetkým oddeleniam na úrade vo vzťahu k vedeniu mesta, ako aj smerom k poslancom. Je to akési neustále hľadanie rovnováhy. Práca viceprimátora ma

Stanislav Thomka,
viceprimátor mesta Martin
Foto: archív mesta Martin

napĺňa a verím, že so súčasným vedením mesta prinesieme výsledky. Každodenná práca sa skôr či neskôr vo výsledkoch odzrkadlí.

Kde Martin najviac tlačí topánka?

Nedostatok financií na realizáciu väčších rozvojových investičných akcií. Martin si zaslúži nové kúpalisko, novú plaváreň, nový hokejový štadión, športovú halu, futbalový štadión, kultúrne centrum, nové nájomné byty, kompletne zrekonštruovať školy, zrekonštruovať verejné osvetlenie a množstvo ďalších veľmi podstatných vecí.

Kde by sa mal Martin v roku 2026, po skončení tohto volebného obdobia, nachádzať?

Verím, že budeme úspešní vo veľkých, ale aj v malých projektoch. Verím, že dennodenná práca prinesie pozitívne výsledky a zvýši kvalitu života v našom meste a Martin bude napredovať vo všetkých oblastiach.

Roman Kopka

Richard a Emma, to sú mená, ktoré boli vlani favoritmi

V Martine v minulom roku výrazne klesla úmrtnosť, mierne poklesla pôrodnosť a stúpol počet sobášov.

Aj matričné štatistiky v Martine potvrdzujú celoslovenský trend. Počet pôrodov naprieč republikou mierne klesá, no za ostatný rok výrazne stúpol počet sobášov a poklesla úmrtnosť.

V minulom roku sa v metropole Turca narodilo 1 116 detí, 562 dievčat a 554 chlapcov. Martinu z tejto štatistiky pribudlo 381 malých občanov.

Rodičia svojim deťom najčastejšie vyberali mená Richard, Jakub, Michal a dievčatkám zapísali najčastejšie mená Emma, Viktória a Liliana. No došlo aj na exotiku ako Cheon, Doan, Natanel, Tessa, Briana či Noelia. Minulý rok ale tiež ukázal návrat rodičov k tradičným slovenským menám. A tak v najbližších rokoch budú aj do mestských materských a základných škôl zapisovať viac Jánov, Jozefov, Márií, ale aj dievčat s krásnym menom Anna.

„Pravdou je, že sme po lockdowne očakávali vyššiu pôrodnosť, no očakávania sa nenaplnili.

Domnievam sa, že ešte stále v rozhodnutí mladých ľudí založiť si rodinu, resp. rozširovať ju, prevažuje neistota zo zvyšujúcich sa nákladov na živobytie,” komentoval tieto údaje martinický primátor Ján Danko.

Čo sa týka sobášov, prevažovali civilné nad cirkevnými, zvýšil sa aj počet svadieb s cudzincom. V Martine uzavrelo manželstvo 225 párov, o 48 viac ako v roku 2021. Úmrtnosť v meste výrazne klesla, z 1 264 na 945, v meste sme sa rozlúčili so 473 Martinčanmi a Martinčankami.

(VL)

Poslanci v dvoch kolách volili členov mestskej rady

Z deväťčlennej mestskej rady má najpočetnejšie zastúpenie poslanecký klub Pre Martin, ktorý je aktuálne aj najpočetnejším zoskupením v mestskom zastupiteľstve.

Na riadnom februárovom zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Martine poslanci v tajnom hlasovaní rozhodli aj o zložení mestskej rady, ktorá je iniciatívnym, výkonným a zároveň kontrolným orgánom mestského zastupiteľstva a zároveň plní i funkciu poradného orgánu primátora mesta.

Poslanec Milan Ftorek (Reštart Martin) v úvode prerokovania tohto bodu navrhol, aby poslanci hlasovali o zložení mestskej rady, no ten-

to návrh neprešiel, podporilo ho iba 11 poslancov.

Mestská rada má 9 členov, pričom automaticky v nej majú zastúpenie viceprimátori mesta, v tomto volebnom období sú nimi Stanislav Thomka a Adam Žilák. Na zvyšných

7 miest v mestskej rade kandidovalo 9 poslancov a poslankyň.

V prvom kole v tajnom hlasovaní boli zvolení: Tatiana Červeňová (21 hlasov), Ľubomír Vaňko (21 hlasov), Jozef Krištoffy (20 hlasov), Zuzana Dobríková (20 hlasov), Marcela Balošáková (19 hlasov) a Peter Török (19 hlasov).

Poslanec Milan Ftorek získal 13 hlasov, Michal Uherčík 12 a Jozef Petráš 11, čo v konečnom účtovaní nestačilo. Pre druhé kolo voľby boli navrhnutí Jozef Petráš, ktorý opätovne získal 11 hlasov a Bruno Horecký, ktorý dostal od poslancov 17 hlasov. Zastúpenie tak má v mestskej rade každá jedna mestská časť.

Po prvý raz sa o zložení mestskej rady hlasovalo už v novembri, avšak primátor Ján Danko príslušné uznesenie nepodpísal, čo v praxi znamenalo, že pozastavil jeho účinnosť. Problematickým sa ukázal byť spôsob tajnej voľby, pretože niektorí zastupitelia neupravovali volebné lístky za zástenou, ale mimo nej, na čo podnetom upozornil jeden z občanov. Časť poslaneckého zboru chcelo veto primátora prelomiť, no podporilo ho len 16 poslancov z potrebných 19.

Oproti voľbe z novembra post člena mestskej rady v tajnej voľbe vo februári obhájila len Tatiana Červeňová, no opätovne už vtedy zo zvolených poslancov nekandidovali Lucia Hrivnák Klocová, Filip Horanský, Veronika Gajdošová Ladňáková, Juraj Stahl.

Roman Kopka

Stanislav Raščan (druhý zľava) v spoločnosti – zľava – prednostu MsÚ Martina Cingela, primátora Jána Danku a viceprimátorov Adama Žiláka a Stanislava Thomku. Foto: archív mesta MT

Naznačili spoluprácu v kultúre, turizme a vzdelávaní

Martin navštívil Stanislav Raščan, slovinský veľvyslanec v SR. Rozhovory s vedúcimi predstaviteľmi mesta a viacerých inštitúcií naznačili možnú spoluprácu v oblasti kultúry, turizmu, vzdelávania a študijných výmen.

Stanislav Raščan, veľvyslanec Slovenskej republiky v SR, prišiel do nášho mesta 9. februára. Najskôr

sa na mestskom úrade stretol s vedením radnice a potom navštívil Etnografické múzeum SNM a Slovenskú národnú knižnicu. Keďže na svojej pozícii je iba od septembra minulého roku, cieľom jeho návštevy bolo zoznámiť sa s mestom, ktoré zohralo v dejinách Slovenska a Slovákov významnú úlohu, a rokovať aj o možnostiach spolupráce.

„Viem, že Martin je celoslovensky významné mesto a kolíska kultúry. Je sídlom Matice sloven-

skej, viacerých celoslovenských inštitúcií a máte tu významnú lekársku fakultu, ktorá poskytuje vyučovanie aj v anglickom jazyku. To všetko je na rozvoj spolupráce v oblasti kultúry, športu, turizmu či vzdelávania s našou krajinou významné,“ povedal veľvyslanec, ktorý je pôvodným povoláním lekár, no už tridsať rokov sa venuje diplomacii.

Práve téma medicíny bola tou, ktorá najviac spojila významného hosta a martinského primátora Jána Danku.

„Hoci v prvej fáze našej možnej spolupráce išlo o oboznámenie sa s možnosťami spolupráce oboch našich krajín, počas rozhovoru sa ukázalo, že možno prednosť v nej bude mať vzdelávanie, študijné výmeny a rozvoj kontaktov s Jesseniovou lekárskou fakultou UK, ktorá má dobré meno nielen na Slovensko, ale aj v zahraničí,“ podotkol primátor.

Viera Legerská

STÁLE SA NIEČO DEJE

■ **Martin Lechan zložil sľub poslancu.** Martin Lechan nastúpil na uvoľnený mandát poslanca MsZ po Marcelovi Maťovčíkovi, ktorý sa ho vzdal v súvislosti s jeho zvolením za hlavného kontrolóra mesta. V mestskej časti Ľadoveň-Jahodníky-Tomčany, v ktorej mandát zanikol, získal M. Lechan ako náhradník najväčší počet hlasov.

■ **Mesto odstraňuje vraky.** Mesto začalo podľa platnej legislatívy odstraňovať staré vozidlá a vraky vozidiel. Zaberajú mestské pozemky, poškodzujú prostredie, blokujú využívanie verejných priestranstiev, ich majitelia nereagujú na výzvy. Vozidlá dočasne umiestnia v zberných surovinách na Ulici Dúbravca. Obyvatelia môžu autovraky nahlásiť na Mestskú políciu Martin – tel.: 159.

■ **Dobří ľudia pomohli klinike detí a dorastu.** V minulých dňoch sa na Klinike detí a dorastu UN Martin zhromaždilo mnoho darov od dobrovoľníkov. Išlo o polohovací vankúš, ohrievač dojčenských fliaš, infúzne pumpy, deky, chladničku, umývačku riadu a iné predmety dennej potreby. Ich darcami sú žiaci SOŠ dopravnej v Martine, Bilingválneho gymnázia v Sučanoch, ale aj žiaci ZŠ na Ulici J, Krone-ra v Martine, Rotary klub Martin, Červený kríž Valča a Naut Trade Universe. Všetkým personál kliniky ďakuje.

■ **Komunálne služby.** Mesto Martin začiatkom februára vyhlásilo verejné obstarávanie na poskytovanie komunálnych služieb. Zmenou oproti posledným rokom je rozdelenie obstarávaní na šesť oblastí: zabezpečenie služieb v odpadovom hospodárstve; čistenie verejných priestranstiev; starostlivosť, údržba a budovanie verejnej zelene; zabezpečenie starostlivosti, údržby, budovania a rekonštrukcie mobiliáru; zabezpečenie čistenia šacht uličných vpustov, vsakov a iných kanalizačných šacht na komunikáciách mesta a zabezpečenie zimnej údržby pozemných komunikácií, chodníkov a verejných priestranstiev v správe mesta. V praxi to znamená, že jedna spoločnosť nemusí zabezpečovať všetky služby v meste. Celkovo ide o zákazku na 10 rokov v predpokladanej hodnote 61 500 000 eur.

■ **Radšej virtuálne.** Ak cestujete vlakom zo zastávky Priekopa, Železničná spoločnosť Slovensko vám odporúča využiť na kúpu cestovného dokladu napríklad mobilnú aplikáciu, internetový predaj alebo SMS cestovný doklad.

■ **Obnova telocviční martinských škôl.** Vedenie mesta sa rozhodlo favorizovať v nadväzujúcom období obnovu telocviční v martinských ZŠ. Vyzvalo riaditeľov, aby informovali o pripravenosti projektov na ich obnovu. Mesto bude hľadať možnosti financovania ich opráv či rekonštrukcií.

Viera Legerská

Budova niekdajšej advokátskej komory dostane nový šat aj zvnútra

Významnú časť nákladov na renováciu národnej kultúrnej pamiatky, ktorá je vo vlastníctve mesta, uhradí štát. Martin po rekonštrukcii budovy konečne získa aj dôstojné reprezentačné priestory.

Niekdajšia administratívna budova Advokátskej komory, v ktorej ešte do leta minulého roku sídlilo mestské CVČ Kamarát, po rekonštrukcii exteriéru prechádza pod dohľadom pamiatkarov aj zásadnou renováciou interiéru.

Stavbári čelili aj prekvapeniam

S nevyhnutnými búracími prácami začali pracovníci stavebnej firmy ešte v závere minulého roka, a ako to už pri takýchto rekonštrukciách starších budov býva, narazili aj na prekvapenia.

„Niektoré priečky boli vystužené drevenými hranolmi, museli sme ich odstrániť, čo nás trochu zdržalo. Zrejme išlo o akúsi „ľudovú tvorivosť“ pri úpravách z čias pionierskeho domu. No problémov bolo viac. Starosti nám napríklad robili i podlahy na prízemí, ktoré mali podmyté podlažie. Bolo nutné ho odstrániť a nanovo vybudovať. Rekonštrukcia však napreduje, už máme nachystané rozvody elektriny i kúrenia, hotové sú stúpačky. Čakáme na dodanie radiátorov, aby sme ich mohli inštalovať. Postupne od tretieho poschodia pracujeme na omietkach, no pred sebou ešte máme opravy pamiatkovej hodnoty. V konečnom dôsledku bude interiér vyzeráť tak ako pred 100 rokmi, keď bola budova postavená,“ povedal pri februárovom kontrolnom dni Martin Brisuda, konateľ stavebnej firmy BM – MONT.

Ako by sa mali vynovené priestory využiť

Stanislav Thomka, viceprimátor mesta Martin, po obhliadke stavby informoval médiá o využití budovy po jej rekonštrukcii.

Po rekonštrukcii získa mesto dôstojnú reprezentačnú sálu, ktorá mu doteraz chýba.
Foto: Roman Kopka

„Na druhom poschodí budú administratívne priestory, ktoré ponúkame na prenájom. Naša predstava je taká, že by tu mohli napríklad sídliť advokátske kancelárie, čo by sčasti zodpovedalo aj účelu, pre ktorý bola budova v minulosti stavaná. K dispozícii bude osem miestností, niektoré z nich sa budú dať aj prepojiť.“

Druhé poschodie s veľkou sálou, javiskom a samostatnou miestnosťou na catering bude využívané pre rôzne slávnostné podujatia.

„Nedáľe sídli naša ZUŠ, ktorá tu bude môcť poriadat' koncerty, rôzne kultúrne pásma a podobne. V sále sa môžu konať slávnostné zasadnutia mestského zastupiteľstva, prijímať rôzne návštevy a zahraničné delegácie či organizovať ďalšie reprezentačné podujatia. V prízemí zas budú situované obchodné prevádzky, ktoré budú určené na prenájom. Ak nám nájmy zarobia na prevádzku budovy, bude to veľké plus,“ myslí si Stanislav Thomka.

Rekonštrukcia interiéru niekdajšej budovy advokátskej komory by mala stať okolo 1,4 milióna eur, vyše 700-tisíc získalo mesto z príspevkov od štátu.

„Keďže ide o rekonštrukciu národnej kultúrnej pamiatky, budeme sa usilovať z dotačných programov získať ďalšie peniaze na refundáciu nákladov,“ zdôraznil na záver viceprimátor mesta Martin.

Roman Kopka

Na martinskom javisku sa stretol pokrok s cynizmom

Slovenské komorné divadlo uviedlo 17. a 18. februára v celoslovenskej premiére inscenáciu hry Mariny Carr Hekuba.

Martinská Hekuba v réžii Lukáša Brutovského a dramaturgii Miroslava Dacha je súčasnou adaptáciou trójskeho mýtu, príbehom, v ktorom sa stretáva odchádzajúca kultúra a kultivovanosť s barbarskou silou a cynizmom. Autorka, známa írsky dramatička Marina Carr, ju napísala v roku 2015.

„Vystupujú v nej Trójanania ako porazená civilizácia a Gréci, ktorí neskôr písali svoju známu víťaznú históriu, ako divošký, negramotný spoločenstvo ľudí, ničiaci všetko okolo seba. Hoci ide navyše o dávny príbeh, je prenosný aj na súčasnú geopolitickú situáciu, no na ňu priamo nepozorňuje,“ povedal k obsahu inscenácie Lukáš Brutovský, ktorý je zároveň aj autorom hudby.

„Je to hra o vojne, ale aj o ľudskej sile a nezlomnosti človeka. Trójska kráľovná Hekuba si prejde nesmiernym utrpením, no s dôstojnosťou, ktorá z nej robí zaujímavú postavu s odkazom aj na dnešok,“ doplnil.

Napriek tomu, že Hekuba je príbehom, ktorý načiera do antickej mytológie, čo sa u návštevníkov divadla môže spájať s obavami zo zrozumiteľnosti, v inscenácii, ktorá aktuálne rozšírila martinský divadelný repertoár, tieto obavy padajú. Carr rozpráva príbeh kráľovnej Hekuby inovatívnym spôsobom a priamym, súčasným jazykom.

Text si síce vyžaduje divácke sústredenie, ale zároveň otvára priestor na predstavivosť. Krutost' vojny a jej dôsledkov, ktoré idú až za hranice toho, čo človek dokáže zniesť, sa mu neodohráva pred očami, no zostáva vypovedaná a nachádza si cestu do vedomia či podvedomia ľudí v hľadisku.

V inscenácii plnej vášni a utrpenia, ale aj poézie a krásy, hrajú Lucia Jašková a Marek Geišberg ako nepriatelia, predstavujú sa v nej ďalej Zuzana Rohoňová, Barbora Palčíková, Nadežda Vladařová, Tomáš Mischura, Matej Babej a Ján Dobrík. Jednotlivé postavy o svojom konaní referujú rôznymi spôsobmi – nielen ako aktéri či v emócii svojej postavy, ale aj v pohybe (pohybová spolupráca Stanislava Vlčeková), ktorý podčiarkuje výpovede. Postavy sú oblečené do súčasných kostýmov (Markéta Sládečková) a aj to akcentuje presah odkazu mytológie do súčasnosti.

„Je to zaujímavý titul, zložitý na stvárnenie,“ hovorí predstaviteľka hlavnej postavy Hekuby Lucia Jašková. „Pracovali sme s náročným textom, emóciami i pohybom na scéne, všetci sme sa s nárokmi tejto inscenácie vyrovnávali postupne a spolu. Je to zvláštna hra, nič podobné sme v minulosti neskúšali. Chcelo to aj zapátrať v sebe a postaviť sa k situáciám, ktoré som si doteraz nevedela predstaviť,“ uzavrela s tým, že sama je zvedavá, ako Hekubu ľudia prijmú.

Hekubou divadlo pokračuje v nastolovaní silných ženských osudov inšpirovaných antikou, ktoré sú nosnou témou dramaturgie v aktuálnej divadelnej sezóne. Po Iokaste a Hekube bude o tri mesiace pokračovať Evou z Bačovej ženy. Na rozdiel od Iokaste je Hekuba celosúborovou inscenáciou s radom veľkých ženských a mužských postáv. Zároveň je súčasťou inscenačnej triády, ktorej výsledkom je práca s jedným základným scénografickým riešením (autorom scény je Pavel Borák), ktoré sa bude využívať pri všetkých troch inscenáciách sezóny, s miernou úpravou aj na zájazdy.

Viera Legerská

Lucia Jašková ako trójska kráľovná Hekuba a Ján Dobrík v úlohe itackého kráľa Odyssea. V pozadí Matej Babej ako Polydóros, Hekubin syn.
Foto: B. Konečný

KULTÚRNE MENU

■ **Kino Moskva:** Úžasný Mauric (9. – 13. 3. a 30. – 31. 3.), Villa Lucia (9. – 10. 3. a 12. – 13. 3.), Vreskot 6 (9. – 12. 3.), Štúdio Ghibli a Mononoke (11. 3.), Emigranti (13. 3.), Yuku a himalájsky kvet (16. – 20. 3.), Shazam! Hnev bohov (16. – 20. 3.), 65 (16. – 19. 3.), Veľryba (20. 3.), Buď chlap! (23. – 25. 3.), John Wick: Kapitola 4 (23. – 26. 3.), Ostrov (26. a 27. 3.), Nič (27. 3.), Dungeon & Drogon: Česť zlodějov (30. a 31. 3.), Alibi na mieru (30. – 31. 3.).

■ **Slovenské komorné divadlo:** Fóbie (10. 3.), Hekuba (11. 3.), Sen noci svätéhojanskej (14. 3.), Iocasté (14. a 15. 3.), Hráči (16. a 17. 3.), Spaľovač mŕtvol (18. 3.), Ženský zákon (Divadlo J. G. Tajovského Zvolen) – 21. 3., Zem pamätá (22. 3.), Sen noci svätéhojanskej (23. 3.), Hekuba (24. a 25. 3.), 1984 (28. 3.), D1 (Pracovný názov) – 29. 3., Tri sestry (30. 3.), Traja veteráni (31. 3.).

■ **Gejšbergovci.** Koncert s poéziou zažijeme 10. marca o 20. h v BarMuseu. Pesničkári Martin a Marek Gejšbergovci vystúpia s Ondrejom Kovalom a Luciou Korenou.

■ **Týždeň slovenských knižníc.** V rámci projektu pripravila SNK v týždni od 6. – 11. 3. vo svojej sídelnej budove a Literárnom múzeu viaceré podujatia.

■ **Pi čaj, miláčik.** Komédiu z divadelného zákulisia si môžete pozrieť v DO Strojár 20. marca o 18. h.

■ **Dieťa v divadle a Turčianske divadelné dni.** Zlatá priadka, Fedim a Belopotockého Mikuláš. Na tieto festivaly divadelnej tvorby sa budú v Belej-Duliciach v dňoch 23. až 25. 3. vyberať inscenácie turčianskych tvorcov.

■ **Diškurovanie s Igorom Dobrovolným.** Bude v Turčianskej knižnici 23. 3. o 16. h.

■ **Angažovaná fotografia.** Takto organizátori nazvali workshop s lektorom Jánom Viazaničkom. Uskutoční sa od 31. 3. do 2. 4. v TKS a teréne.

■ **Chalupy s mesiacom.** Obraz Andreja Barčíka (ceruza na kartóne, 1970) je dielom marca. Vybral ho akademický maliar Pavel Choma a bude počas mesiaca vystavené v Turčianskej galérii.

■ **Jozef Vongrej Krajina detstva.** Výstava venovaná výtvarnej a pedagogickej osobnosti Martina je inštalovaná do 13. mája v Turčianskej galérii.

■ **Výtvarné spektrum.** V sídle TKS je od 17. 3. do 14. 4. výstava prác 60. ročníka regionálneho kola postupovej súťaže výtvarnej tvorby.

■ **AMFO 2023.** Na pešej zóne je výstava fotografií z regionálneho kola súťaže amatérskej fototvorby. Potrvá do 25. júna.

(VL)

Do ekologických autobusov martinskej MHD vlni nastúpilo vyše 4,5 milióna cestujúcich

Dopravný podnik mesta Martin za prvý rok fungovania podľa primátora Jána Danka jasne preukázal, že jeho založenie bolo dobrým rozhodnutím.

Už viac ako rok prevádzkuje MHD nielen v našom meste, ale aj v blízkom okolí Dopravný podnik mesta Martin, ktorého založenie ste iniciovali a získali preň podporu aj väčšiny mestského zastupiteľstva. Ako s odstupom času hodnotíte tento krok a čo bolo jeho hlavnou motiváciou?

Naším cieľom bolo zaviesť do mesta ekologickú dopravu a prinavrátiť cestujúcich do autobusov, čo by významne ovplyvnilo kvalitu životného prostredia v meste. Čas ukázal, že to bolo dobré rozhodnutie. Mnohé z toho, čo sme si predsavzali, sa naplnilo, hoci vždy je čo zlepšovať. Teraz už môžem priznať, že založiť fungujúci moderný a ekologický dopravný podnik v tak krátkom čase bol prinajmenšom odvážny plán. Museli sme vybudovať úplne všetko od základov aj za hlasnej kritiky tých, čo nám neverili. Opäť sme však dokázali, že kritika nás len posúva ďalej a odpovedáme na ňu tvrdou prácou. Dnes máme ekologický mestský dopravný podnik, ktorý spoľahlivo funguje. To je niečo, čo bolo ešte nedávno nemysliteľné a ja som hrdý na celý tím ľudí, ktorý to dokázal.

Rozmeňme to na drobné, čo hovoria čísla?

Za prvý rok prevádzky 35 ekologických autobusov celkovo najazdilo viac ako 2,4 milióny kilometrov,

vypravených bolo viac ako 220-tisíc spojov, v ktorých sa viezlo vyše 4,5 milióna cestujúcich. A to všetko pri strate len 140 245 eur. O kvalite služieb Dopravného podniku mesta Martin svedčí aj fakt, že počet prepravených osôb za jednotlivé týždne sa postupne zvyšoval. Kým v januári 2022 nové autobusy týždenne prepravili približne 52-tisíc cestujúcich, v novembri to už bolo viac ako 110-tisíc cestujúcich.

V čom vidíte najväčšie prednosti mestského dopravného podniku?

Najmä v tom, že dnes máme v Martine fungujúci podnik, ktorý vie počas roka flexibilne reagovať a meniť jednotlivé spoje či harmonogramy, aby vyhovel požiadavkám obyvateľov mesta. Osobne však považujem za najdôležitejšie, že aj napriek súčasnej ekonomickej situácii sa nám stále darí udržiavať mestskú dopravu bezplatnú pre seniorov, deti do šesť rokov a rodičov, ktorí ich sprevádzajú. Ďalším prínosom je, že aj vďaka nášmu dopravnému podniku sa v meste vybudovala veľkokapacitná čerpacia stanica na CNG, ktorá je prístupná aj širokej verejnosti.

Nové moderné a ekologické autobusy zaobstaral dopravný podnik vo verejnej súťaži za vyše 7 miliónov eur. Už vtedy ste

Ján Danko, primátor Martina, za úspech považuje skutočnosť, že napriek krízovej dobe sa mestu darí udržiavať MHD bezplatnú pre seniorov, deti do 6 rokov a rodičov, ktorí ich sprevádzajú.
Foto: Roman Kopka

avizovali, že sa budete snažiť aspoň časť peňazí získať na tento účel z grantov. Ako to dopadlo?

Dopravný podnik mesta Martin oficiálne vo februári oznámil, že získal grant na refundáciu nákupu deviatich nových autobusov vo výške takmer 1,8 milióna eur. A rozbehnuté sú aj ďalšie projekty, ktoré sú zamerané na získavanie mimorozpočtových zdrojov. **(KP)**

Napriek krízovej dobe počítajú s ďalším rozvojom MHD v meste

Zriadenie a spustenie Dopravného podniku mesta Martin je podľa jeho riaditeľa Jána Slamku obrovským úspechom, ktorý si uvedomuje len veľmi málo ľudí.

Dopravný podnik mesta Martin bol do obchodného registra zapísaný 2. februára 2021 a za necelý rok, 1. januára 2022, už v 35 nových moderných a ekologických autobusoch viezol prvých cestujúcich. Po roku prevádzkovania MHD v Martine, Vrútkach, na Bystrici, Lipovci a v Turčianskych Kľačanoch možno hovoriť nielen o úspešnom štarte, ale aj o dobrých základoch pre ďalší rozvoj verejnej dopravy v našom meste a blízkom okolí.

Otáznikov bolo na začiatku veľa

Pripomeňme si, že mestský dopravný podnik bol vybudovaný doslova na zelenej lúke, odborníci, ale i laická verejnosť sa netajili obavami, či sa dá vôbec za pár mesiacov pripraviť všetko potrebné na spustenie prevádzky.

„Bez ohľadu na všetko, čím si bolo treba prejsť, je zriadenie a spustenie Dopravného podniku

mesta Martin obrovským úspechom, ktorý si uvedomuje len veľmi málo ľudí. Keď sa stretávam s odbornou verejnosťou po celom Slovensku, ale aj v zahraničí, tak mesto Martin a jeho dopravný podnik je kladený za vzor, ako by mali samosprávy postupovať v procese zabezpečovania dopravy,“ povedal Ján Slamka, riaditeľ Dopravného podniku mesta Martin.

Fungujúca spolupráca s mestom

Samozrejme, nie všetko išlo úplne hladko, počas roka bolo v prevádzke, ale i v internom prostredí firmy čo doľadovať, no extrémne problémy, ktoré by ohrozovali plynulý chod MHD, riešiť nebolo treba.

„Zvládnuť plynule prechod od jedného prevádzcu k druhému nie je nič jednoduché, no nám sa to zásluhou obrovského nasadenia vtedy ešte

Zaujímavosti z prepravy za rok 2022

ĽUDIA V MHD MARTIN

Celkový počet cestujúcich za rok 2022

4 577 513 osôb

Vydané dopravné karty

21 438, z toho 18 541 pre obyvateľov mesta Martin

Cestujúci s občianskym cestovným

1 647 402 osôb

Cestujúci nad 62 rokov (seniori)

1 303 479 osôb

Prvý týždeň prevádzky

52 426 osôb

Prvý týždeň vyše 100-tisíc prepravených osôb

od 19. do 25. septembra – 106 240 cestujúcich

Najúspešnejší týždeň v roku

od 7. do 13. novembra – 110 491 cestujúcich

Najsilnejší deň v roku

piatok 23. september – 21 666 cestujúcich
(v tento deň bol v Martine jarmok)

Najslabší deň v roku

sobota, 24. december (Štedrý deň) – 3 059 cestujúcich

LINKY, SPOJE, ZASTÁVKY

Počet najazdených kilometrov

Celkovo: 2 418 000 km, jeden autobus najazdil v priemere 67 183 km

Spotreba plynu: 753 828,36 kg, priemer na 100 km: 33,73 kg

Počet spojov

naplánovaných 219 857,
14 z nich nebolo z tech. príčin vykonaných

Priemerná obsadenosť autobusov

20,89 cestujúcich na jeden spoj

Najvyťaženejšie linky

č. 11: Ľadoveň – Sever – Priekopa – Vrútky
721 712 cestujúcich

č. 31: Ľadoveň – Záturčie – Vrútky

558 336 cestujúcich

č. 25: DPMM – Sever – Vrútky – Pamätník Karvaša a Blahovca – Turč. Kľačany

413 147 cestujúcich

Najmenej vyťažená linka

č. 32: Martin, žel. stanica – Hotel Turiec – Podhája – Záturčie – Kol. Hviezda – 23 073 cestujúcich

Najvyťaženejšie zastávky

Zastávka pri Žst. Vrútky – 403 782 cestujúcich

Zastávka pri Hoteli Turiec – 317 235 cestujúcich

pomerne malej skupinke ľudí v procese príprav na ostrý štart podarilo. Rád by som ocenil aj spoluprácu s mestom Martin. Je na vysokej úrovni, reálne cítim záujem zo strany vedenia radnice, ale i veľkej časti poslancov MHD nielen udržať na súčasnej úrovni, ale postupne ju ďalej rozvíjať. Napriek zložitej dobe poznačenej množstvom kríz (koronavírus, ekonomická a energetická kríza, zdražovanie, inflácia, vojna na Ukrajine a pod.) tu nikto nechce obmedzovať spoje, rušiť linky, prepúšťať ľudí, čo nie je na Slovensku úplne bežné. Nedávno mali v Košiciach ostrý štrajk, v Prešove jazdia autobusy v prázdninovom režime, čo znižuje komfort cestujúcich. Sme si vedomí, že ak raz dôjde k reštrikciám, cesta vrátiť sa aspoň do pôvodného stavu, je veľmi komplikovaná a nie vždy aj úspešná," zdôrazňoval Ján Slamka.

Roman Kopka

Ján Slamka, riaditeľ DPMM.

Foto: Roman Kopka

Foto: (KP)

Pripravuje sa nový cestovný poriadok, bude ešte viac ústretový k cestujúcim

Počas minulého roku sa postupne vyriešili starosti s meškaním, problémom ostáva zastávka pri vrútockej železničnej stanici.

Bolo len pár hodín po príchode Nového roka 2022, keď z vozovne Dopravného podniku mesta Martin (DPMM) na Podháji vyrazili prvé autobusy produktového radu Urbanway značky Iveco od spoločnosti Iveco Bus. Sú nízkopodlažné, pohodlne sa do nich nastupuje, samozrejmosťou je klimatizácia, zabezpečené je kompletne hlásenie zastávok, navyše priebeh jazdy je možné sledovať aj na centrálnom informačnom paneli. Každé vozidlo je vybavené wifi pripojením, k dispozícii sú aj USB zásuvky, čo umožňuje nabíjanie telefónov počas jazdy.

Oproti minulosti sa výrazne zlepšila kultúra cestovania, čo nám v rozhovoroch počas minulého roka povedali mnohí cestujúci. Viacerí ocenili aj ekologickosť autobusov, keďže jazdia na CNG pohon. Výhrady časti verejnosti smerovali k farbe autobusov, zelená nie je martinská, a niektorým sa zdali byť zas hlučné, no s pribúdajúcim časom takéto sťažnosti postupne utíchali.

„Jeden autobus v roku 2022 v priemere najazdil 67 183 km, ich vyťaženosť oproti niektorým dopravným podnikom je takmer až raz taká,“ povedal František Zicho, dopravný riaditeľ DPMM.

Najvyťaženejšia zastávka má najviac problémov

Nový prevádzkovateľ MHD zaviedol pri svojom nástupe 23 liniek, novinkou boli okružné, ktoré prepájajú viaceré mestské časti medzi sebou, ale i s centrom. Plusom bolo aj zavedenie priameho spoja medzi Strážami a Vrútkami, minúsom spočiatku to, že cestujúci si museli zvykať na prečíslovanie niektorých liniek. Novinkou bolo zavedenie autobusovej zastávky pri železničnej stanici v Martine.

„Hoci bol pomerne veľký tlak na jej zavedenie, Martinčania ju až tak často nevyužívali, vlni na nej nastupovalo len niečo vyše 21-tisíc cestujúcich. Ale chce to viac času, podľa odborníkov trvá aj 2 roky, kým si ľudia na novinky tohto typu zvyknú. My sme sa pri zmene železničného grafikonu snažili prispôsobiť naše spoje k príchodom vlakov, takže je predpoklad, že záujem cestujúcich o zastávku pri stanici porastie,“ myslí si František Zicho.

Najvyťaženejšou zastávkou je zastávka pri železničnej stanici vo Vrútkach, ktorá tiež zmenila polohu a z autobusového nástupištia sa posu-

nula bližšie k stanici. Dôvodom boli financie, dopravný podnik ušetril týmto presunom státisíce eur za poplatky. Avšak k novej zastávke majú ľudia výhrady. Nepáči sa im priestor, počas nepriaznivého počasia sa nemajú kde schovať, po daždi sa musia vyhýbať kalužiam.

”

Máme za sebou viac ako rok prevádzky, čo je nezaplátiteľná skúsenosť, ktorá nám pomôže lepšie a aj efektívnejšie nastaviť jednotlivé spoje či linky, zriadiť nové zastávky.

Ján Slamka, riaditeľ DPMM

„Žiaľ, nenašli sme vo Vrútkach pri stanici taký priestor, ktorý by nám umožnil zabezpečiť vybavenie cestujúcich na tejto zastávke spôsobom, ktorý by zodpovedal 21. storočiu. Snažili sme sa počas celého roka nájsť vhodné riešenie, ale to sa nepodarilo aj vzhľadom na to, že nie sme vlastníkmí cesty a, samozrejme, nepatrí ani mestu Martin. Východiskom je, že táto zastáv-

ka nebude koncová, ale prejazdna, aby sme sa vyhli rôznym prestojom, počas ktorých šoféri majú prestávku. V praxi to znamená, že napríklad linky č. 11 a 31 zmeníme na okružné, stane sa tak pri väčšej zmene cestovného poriadku, ktorú plánujeme od 1. mája," zdôraznil Ján Slamka, riaditeľ DPM. Mimochodom, zatiaľ sa cestovný poriadok menil šesťkrát. Výhodou mestského dopravného podniku je, že môže flexibilne reagovať na rôzne situácie, ktoré sa dajú zmenami vylepšiť. To v minulosti samozrejmosťou nebola.

„Máme za sebou viac ako rok prevádzky, čo je nezaplatiteľná skúsenosť, ktorá nám pomôže lepšie a aj efektívnejšie nastaviť jednotlivé spoje či linky, zriadiť nové zastávky, napríklad pri Pltníkoch, kde bol vybudovaný športovo-rekreačný park.

Do úvahy, prirodzene, berieme mnohé pripomienky cestujúcich, našou snahou je im čo najviac vychádzať v ústrety. S prácami na novom cestovnom poriadku finišujeme a čoskoro ho predstavíme verejnosti, ktorá ho bude mať možnosť pripomienkovať, podotkol riaditeľ dopravného podniku.

Meškania postupne eliminovali

Po štarte nového prepravcu MHD v Martine sa časť cestujúcej verejnosti sťažovala na meškание spojov, niektorí ľudia nám povedali, že na cestovný poriadok sa nedá veľmi spoľahnúť. Avšak aj tento problém sa postupne vyriešil.

„Pri bilancovaní roka 2022 nám po analýze dát presnosť jazdenia vyšla na úrovni 92 percent. My sme na začiatku jazdné časy medzi zastávkami stlačili na minimum, čo nám pri dopravnej špičke v exponovaných časoch spôsobovalo problémy. Vedeli sme však definovať, na ktorých miestach nás tlačí topánka a jazdný čas sme postupne medzi zastávkami prispôbili dopravným okolnostiam, čo prispelo k eliminácii meškания. Samozrejme, sú situácie, keď sa meškáním nedá vyhnúť, naposledy to bolo pri snehovej kalamite 3. februára, ktorá ochromila dopravu takmer po celom Slovensku. Paradoxne, aj vtedy sa našli ľudia, ktorí sa na meškание spojov hnevali," povzdychol si Ján Slamka.

Dopravný podnik rieši aj viaceré projekty, peniaze na ne chce získať či už z eurofondov, alebo z Plánu obnovy a odolnosti. Pracuje sa na projekte novej vozovne, modernizácii zastávok či prednostnej jazde pre autobusy pri svetelných križovatkách, ale aj na výchove nových vodičov, napríklad prostredníctvom preplatenia vodičského kurzu a podobne.

Verejnosť nepochybne bude zaujímať aj ekonomika dopravného podniku, pre rokovanie mestského zastupiteľstva sa pripravuje komplexná správa. O jej záveroch či pripomienkach poslancov budeme našich čitateľov informovať po jej prerokovaní.

Roman Kopka

ZO ŽIVOTA MESTSKÝCH ČASTÍ

MČ SEVER

V parku na Jilemnického ulici v minulom roku pribudli nové hracie prvky.
Foto: archív MČ

Krízová doba okresala v rozpočte financie pre mestské časti, ovplyvní to aj ich rozvoj

V mestskom zastupiteľstve schválili tohtoročný rozpočet a poslanci majú v rukách prvé karty. Presne tak to je aj v mestskej časti Sever. Ako s novým rozpočtom naložia, hovoríme s poslancom Jozefom Krištoffom.

Aké priority dostanú prednosť?

Ešte z minulého volebného obdobia zostali nedokončené projekty. Kým budeme začínať nové, treba sa vždy snažiť dokončiť už načaté, aby po nás nezostali nedokončené zámery a investície. Niektoré z nich sú u nás už dlhšie v štádiách rozpracovanosti, treba ich dotiahnuť do úspešného konca.

Ktoré máte na mysli?

Ide o chodníky, cesty, ale aj parkovacie miesta. Tých nie je nikdy dost, ale snažíme sa ich optimalizovať tak, aby sme čo najmenej zasahovali do zelených plôch. Komunikácie potrebujeme na mnohých miestach rekonštruovať. Rozumieme, že momentálne nie je na to dost financií, keďže štát v minulých mesiacoch preniesol ďalšie kompetencie či úlohy na samosprávy, a to bez finančného krytia. V Martine ide o približne 2,5 milióna eur, ktoré teraz v rozpočte chýbajú. Žiaľ, odnesú si to aj plány mestských častí, ktoré teraz majú oklieštené rozpočty.

Ako to ovplyvní rozpočet mestskej časti?

Finančný príspevok na obyvateľa mestskej časti

klesol pre tento rok zo 7,5 na 4,50 eura, čo bude určite poznať. No nevzdávame sa, keďže vždy je možné podľa istých priorit urobiť zmenu rozpočtu. Spoliehame sa aj na výzvy z ministerstiev či eurofondov na financovanie rôznych projektov, kde by sme sa aj takýmto spôsobom pokúsili získať financie, ktoré by mohli pomôcť pri realizácii plánov v našej mestskej časti.

Vráťme sa teda k prvej otázke. Čo konkrétne si výbor naplánoval na tento rok?

Tento rok by sme radi skrášlili park na Jilemnického ulici. Jeho súčasťou je aj Pamätník SNP, ku ktorému počas spomienkových podujatí prichádzajú aj rôzne delegácie či návštevy. Už v minulom roku sa nám podarilo v časti, ktorá je venovaná oddychu a relaxu, umiestniť na detskom ihrisku nové prvky. Vlani tu pribudla aj nová kvetinová výzdoba v podobe rôznych cibulovín a trvaliek, tak dúfame, že zakvitnú aj tento rok. Občania bývajúci na Ulici Červenej armády by sa radi dočkali aj nového detského ihriska vo vnútrobluku. Snaha vybudovať ho z našej strany je veľká, avšak veľa bude závisieť od finančných možností. Ďalšie ihrisko by malo vzniknúť na Ulici Rumunskej armády, a to na voľnej ploche smerom k Severnej ulici. Tam by sme chceli smerovať peniaze z eurofondov, poprípade sponzorské príspevky, pokiaľ by bol o tento projekt záujem.

Jana Cikhartová, (VL)

MČ KOŠÚTY

Chcú, aby sa deti bezpečne dostali do školy

Poslanci mestskej časti Košúty sa v ostatných týždňoch zaoberali aj niekoľkými kľúčovými témami súvisiacimi s rekonštrukciou Košútky a budúcou výstavbou Lidl v priestore medzi Košútm I a Košútm II.

Išlo predovšetkým o parkovacie miesta pri Košútke a umiestnenie kontajnerov na odpad v jej okolí a prípravu bezpečného koridoru pre chodcov, resp. aj cyklistov, po postavení predajne Lidl.

O parkovaní hovorili s vlastníkmi bytov

„Oslovili sme spoločenstvá vlastníkov bytov v okolí rekonštruovanej Košútky s otázkou, čo vnímajú ako možnú komplikáciu spojenú s užívaním bytovky po jej dokončení. Dôvodom bola snaha pomenované problémy riešiť ešte počas dokončovania rekonštrukcie a nie až potom, keď sa do novej bytovky prisťahujú noví obyvatelia,“ komentoval prvé kroky výboru mestskej časti Košúty jeho predseda Jozef Petráš.

Obyvatelia označili dve – chceli, aby v okolí Košútky nedošlo k redukcii terajších parkovacích miest a upozornili na možné zabíranie parkovacích miest kontajnerovými stojiskami. Tre-

tiu tému vyselektovalo rokovanie výboru s vedením ZŠ s MŠ na Hurbanovej ulici, z ktorého vzišla potreba riešiť aj bezpečný peší koridor pre deti, ktoré prichádzajú do školy z Košút II.

Košútka bude mať vlastné parkovanie

V Košútke budú byty a na prízemnom podlaží stojiská pre autá, parkovanie rieši investor zo svojho rozpočtu na rekonštrukciu.

„Je to dobrá správa pre majiteľov bytov najmä na Hodžovej ulici, keďže s pribúdaním obyvateľov v tejto časti Košút nevznikne tlak na už existujúce parkovacie plochy. S investorom sme

sa stretli, jeho zástupcovia nám objasnili svoje plány aoznámili nás s riešením parkovania pre nové byty, ktoré sústreďujú pod bytovkou a sčasti pred ňou aj s nabíjačkami pre elektromobily,“ pokračuje J. Petráš.

Kontajnery nezaberú priestor autám

Zaberanie parkovacích miest pre kontajnerové stojisko sa nepotvrdilo.

No v pláne je stretnutie investora rekonštrukcie Košútky, architektov z Útvaru hlavného architekta mesta Martin (ÚHA), zástupcov spoločenstiev vlastníkov bytov a poslancov, ktorého cieľom je spoločne určiť miesta pre kontajnery tak, aby neblokovali parkovanie, keďže aj v tejto martinskej mestskej časti miesta na parkovanie chýbajú, a lokalizovať ich tak, aby odvozovia odpadu mali k nim potrebný prístup a neprekážali bežnému využívaniu komunikácií.

Chodník môže vzniknúť pri zadnej stene Lidla

V predstihu sa poslanci mestskej časti rozhodli riešiť aj vytvorenie bezpečného koridoru pre chodcov medzi košútskou „jednotkou“ a „dvojkou“. Dnes v mieste, kde bude stáť obchodná prevádzka Lidla (medzi Kauflandom a budúcim vyústením východného obchvatu na hlavnú martinskú výpadovku), majú ľudia vyšliapané cestičky k priechodu pre chodcov za zdravotným strediskom, no pripravované stavenisko Lidla ich pretne.

„Pre trasovanie budúceho chodníka navrhujeme bezpečné riešenie – vytvorenie koridoru pre peších a cyklistov cez pozemok poza Lidl,“ pokračuje predseda výboru mestskej časti. „Nakupovať by sa v novom Lidli malo už v tomto roku. Mimochodom, bude mať zelenú strechu s fotovoltikou a popri Rázusovej ulici vznikne zelená stena, ktorá vizuálne i z hľadiska hluku oddelí zásobovaciu rampu od bytoviek. Zelené riešenia presadzuje aj pri takýchto stavbách martinský ÚHA, čo vnímame ako plus,“ dodáva.

Budú o tom hovoriť na verejnom zhromaždení

„Deti by sa nám tak nemotali pomedzi autá pred dvoma obchodnými jednotkami. Spomínaný pás pozemku treba majetkovo vysporiadať alebo dlhodobo prenajať a získať pre toto riešenie podporu mesta. Chceme s ním oboznámiť na verejnom zhromaždení aj obyvateľov Košút a dostane sa aj do zápisnice výboru mestskej časti Košúty,“ argumentuje J. Petráš.

V budúcnosti plánuje výbor aj revitalizáciu parčíka pri zdravotnom stredisku. „Ak sa podarí, bude to pekné miesto, zlepšujúce prostredie medzi opravovanou Košútkou a strediskom,“ uzatvára.

Viera Legerská

Priestranstvo, na ktorom sa plánuje výstavba Lidla. K priechodu pre chodcov, v popredí, má vyústiť chodník, po ktorom sa deti z Košút II môžu dostať bezpečne do školy.
Foto: Viera Legerská

MČ PODHÁJ- STRÁNE, ZÁTURČIE, PRIEKOPA

Deti počas fašiangového sprievodu na Podháji.
Foto: Jana Cikhartová

Fašiangy priniesli dobrú náladu, ešte lepšie masky, ale aj klobásky v košíku

Fašiangy, Turíce, Veľká noc príde... Kto by nepoznal túto známu pieseň. V MŠ Podhájska ju nielenže spievajú, ale ju aj prezentujú. A nielen v tejto materskej škole.

„V rámci vedenia detí k regionálnej výchove sa týždeň od 6. februára u nás zmenil na fašiangový. Deti sme zoznámili s významom tohto sviatku, vyrábali sme masky, kuchárky nás pohostili „mňam“ šiškami,“ povedala zástupkyňa riaditeľa pre MŠ Jana Poláčiková.

V škôlke deti spievali a súťažili

Karneval roztancoval v jedálni MŠ každého, kto tam bol. Deti sa striedali na súťažiach ako na páse. Zorganizovali po dlhšom čase aj tradičný fašiangový pochod po sídlisku Podhája. Deti v maskách spolu s pani učiteľkami vytvorili ne-

opakovateľnú atmosféru, ktorej sa zúčastnili aj sprevádzajúci rodičia.

Drobci ukázali, ako sa vedieť baviť. A dokázali to návštevou v ZŠ Podhájska, kde ich vítal vedenie školy, pedagógovia aj starší kamaráti. Sladká odmena od riaditeľa Jána Šamaja potešila všetky deti, ktoré neobišli ani kuchárky. Piesňami sme ich vytiahli von od práce a dostali za to sladkosti.

„Sme veľmi radi, že nám okolnosti aj počasie prišlo a my sme sa mohli opäť naplno ponoriť do nášho obľúbeného fašiangového sviatku a zachovať tak zvyky a tradície našich predkov,“ tešila sa z vydareného podujatia Jana Poláčiková.

V Záturčí hasičom pripravili pohostenie

Fašiangovalo sa aj v iných mestských častiach. Výnimkou nebolo ani Záturčie. Tunajší dobrovoľný hasičský zbor sa aj tento rok zhostil svojej úlohy a predposlednú februárovú sobotu pripravil klasický fašiangový sprievod s maskami a muzikou.

Skoro ráno sa hasiči stretli pri dome kultúry a hoci v chladnom počasí, ale s teplom v srdci a s dobrou náladou sa vybrali postupne ulicami Kalinčiakova, Nadsadie, Hlboká, Zámocká, Riečiny cez Nový Martin až na Záturčiansku ulicu.

Fašiangový sprievod sa zastavil aj v rodine pána Pazderku, kde ich pohostili teplým čajíkom s medom a citrónom, keďže v sprievode boli aj mladí a vonku chladné počasie. Domáca pani pripravila občerstvenie, no nezabudla aj pribaliť niečo do košíka v podobe vajčiek, klobásky. A prispeli aj peniažkami, aby bolo aj na fašiangovú zábavu, ktorú hasiči zorganizovali.

Poveselili sa a masky odložili na ďalší rok

Veselo bolo aj v Priekope. Tamojší poslanci a hasiči tiež pripravili fašiangový sprievod ulicami. Veselá nálada a spev sa niesli po celej mestskej časti. Stalo sa to už tradíciou, ktorú v posledných rokoch obmedzili protipandemické opatrenia. O to väčšia fašiangová nálada zavládla tento rok.

V koši pribúdali dobroty a aj nejaké euro, ktoré sa obratom minulo na fašiangovej zábave v polyfunkčnom objekte. Masky sa uložili na spánok, aby budúci rok opäť potešili obyvateľov Priekopy.

Jana Cikhartová

U Pazderkovcov.
Fašiangový sprievod sa zastavil aj v dvoroch záturčianskych rodín.
Foto: Archív MČ

ZÁTURČIE

Každý tretí pondelok v mesiaci sú poslanci zo Záturčia v teréne

Vo februári na žiadosť občanov riešili možnosti rozšírenia jedného z pohostinstiev a odkúpenie nevyužitých mestských pozemkov.

Foto: Roman Kopka

Výbor mestskej časti (VMČ) Záturčie má svoje tradičné rokovania vždy v prvý pondelok v mesiaci a na jeho zasadnutia v kultúrnom dome majú prístup i obyvatelia, aby mohli tlmočiť poslancom svoje pripomienky či nápady. Do plánu práce si zastupitelia Záturčia zaradili aj pravidelnú obhliadku mestskej časti.

„Aj v minulosti sme chodievali do terénu, viac-menej operatívne, no po novom sme si na ob-

hliadku vyhradili každý tretí pondelok v mesiaci. Máme za to, že vždy je lepšie prípadné problémy riešiť na mieste a s ľuďmi, ktorých sa týkajú. Čím takýchto stretnutí bude viac, tým vieme rýchlejšie aj pomáhať občanom,“ povedal Róbert Gajdoš, predseda VMČ Záturčia.

V tretí februárový pondelok sa poslanci zišli pri pohostinstve Včelín, aby aj za účasti hlavnej architektky mesta Martin Zuzany Mendelovej prediskutovali spolu s majiteľmi možnosti rozšírenia prevádzky.

„Radi by sme rozšírili interiérovú kapacitu pohostinstva formou prístavby na mieste súčasnej terasy, ukázalo sa však, že je s tým problém, lebo by nebola dodržaná uličná čiara domov na Záturčianskej ulici. S poslancami a pracovníkmi útvaru hlavného architekta tu priamo na mieste diskutujeme o možnostiach rozšírenia,“ povedal Branislav Schudich, jeden zo spolumajiteľov pohostinstva.

Podnikateľom bolo odporučené, aby sa skôr zamerali na dispozičné úpravy interiéru alebo aby zvážili prístavbu v zadnej časti objektu.

„Naše stanovisko je definované regulatívmi územného plánu, ktoré neumožňujú prístavbu pred stavebnú čiaru, ktorá je na tejto ulici určená hlavnými stavebnými objektmi,“ vysvetlila Zuzana Mendelová.

Potom sa poslanci presunuli k priestoru k rieke Turiec neďaleko zeleného mosta, ktorý prepája Záturčie s Priekopou.

„Oslovili nás zástupcovia firmy jednej firmy, ktorí majú záujem o odkúpenie mestských pozemkov, ktoré susedia s ich pozemkami. Nechceli by sme ho len tak odpredať, tak sme diskutovali o zabezpečení bezpečnejšieho prístupu cez cestu 1/18 z nášho sídliska k zelenému mostu. Vybudovaný bol už ostrovček a teraz by bolo fajn vybudovať aj chodník, aby sa ľudia nepresúvali po poli. Záujemcom sme odporučili podať si žiadosť a potom budeme hľadať možnosti riešenia uvedeného problému,“ povedal Michal Uherčík.

Ďalšie exteriérové rokovanie VMČ Záturčia je naplánované 20. marca.

Roman Kopka

MČ PODHÁJ-STRÁNE

Nabudúce budú hovoriť už o tom, čo chcú financovať

Výbor mestskej časti Podháj-Stráne sa stretol s občanmi aj vo februári. Od začiatku roka, okrem iných tém, zaznieva pravidelne aj téma bezpečnosti.

V súvislosti s dochádzkou detí do školy sa obyvatelia sťažujú na nedodržanie prikázanej rýchlosti v jej okolí. Rovnaký problém trápi aj ľudí bývajúcich na uliciach Hollého, Goliana a Timravy.

Vo viacerých uliciach spôsobujú problémy aj zaparkované autá, ktoré pred domami v blízkosti križovatiek sťažujú výhľad na hlavné cesty pred odbočovaním. No nielen to, takto zaparkované vozidlá prekážajú v údržbe ciest a odvoze odpadu.

„Spravidla tí istí občania, ktorí takto parkujú, sa potom sťažujú na nevyvezený odpad, neodhr-

nutú alebo neposypanú cestu,“ odznelo na jednom zo stretnutí. Parkovanie v dvoroch je preto predovšetkým v ich vlastnom záujme, ak chcú mať kvalitné služby.

Poslanci si preverovali aj krádeže, ktoré sa vo zvýšenej miere objavili hlavne na uliciach R. Viesta a Cesta k lesu. Apelujú na tamajších obyvateľov, aby hoci aj malú krádež alebo narušenie majetku nahlásili na políciu, lebo iba tak bude možné zamerať sa na častejšie hliadkovanie policajtov a riešenie tohto problému.

Keďže poslanci na rokovaní mestského zastupiteľstva schválili rozpočet, na nasledujúcich stretnutiach s občanmi sa už budú zaoberať aj tým, ako a z čoho budú financovať plány rozvoja svojej mestskej časti a zlepšovanie služieb pre obyvateľov.

Jana Cikhartová

Parkovanie pri chodníku sťažuje údržbu ciest a odvoz odpadu.

Foto: Jana Cikhartová

Zápisy do 1. ročníka

Čo je dôležité pre zápis prváčka do školy pre školský rok 2023/2024

Mesto Martin určuje pre základné školy vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti miesto a čas zápisu na plnenie povinnej školskej dochádzky takto:

– Zápis na plnenie povinnej školskej dochádzky vo všetkých základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta sa podľa aktuálneho znenia VZN č. 136 uskutoční v tomto roku od 12. do 14. apríla vždy v čase od 14. do 18. h. Je na rozhodnutí riaditeľa konkrétnej školy, či určí zápis na dva alebo tri dni.

– V osobitne závažných prípadoch môže riaditeľ školy dohodnúť so zákonným zástupcom žiaka náhradný dodatočný termín zápisu.

– Presné miesto, dátum a čas konania zápisu oznámi riaditeľ školy najneskôr 14 dní pred začiatkom zápisu na verejne prístupnom mieste v škole.

– Mesto Martin na svojom webovom sídle zverejní prehľad konkrétnych dátumov a miest konania zápisu detí do 1. ročníka v základných školách vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti.

Čo treba vedieť

■ Povinná školská dochádzka sa začína začiatkom školského roka, ktorý nasleduje po dni, keď dieťa dovŕši šiesty rok veku a dosiahne školskú spôsobilosť.

■ Zákonný zástupca dieťaťa je povinný prihlásiť svoje dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole v mieste, v ktorom má trvalý pobyt, ak pre neho zákonný zástupca nevyberie inú základnú školu.

Čo má obsahovať prihláška dieťaťa

a) osobné údaje o dieťati: meno, priezvisko a rodné priezvisko, dátum a miesto narodenia, adresa trvalého pobytu alebo adresa miesta, kde sa dieťa obvykle zdržiava, ak sa nezdržiava na adrese trvalého pobytu, rodné číslo, štátna prí-

lušnosť, národnosť. Je potrebné prineŕ rodný list na nahliadnutie a kontrolu údajov,

b) osobné údaje o zákonných zástupcoch dieťaťa: titul, meno a priezvisko, rodné priezvisko, adresa bydliska a druh pobytu, kontakt na účely komunikácie. Pre overenie údajov je potrebný občiansky preukaz.

Pozn.: Zákonný zástupca dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami spolu s prihláškou predkladá aj písomné vyjadrenie zariadenia poradenstva a prevencie, vydané na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa.

Ako podať prihlášku:

■ papierovou formou: Ak zákonný zástupca nemá možnosť so základnou školou komunikovať elektronicky, môže si vyzdvihnúť a vyplniť prihlášku v listinnej podobe priamo pri zápise alebo si ju stiahnuť z webového sídla základnej školy a predvyplniť pred zápisom,

■ prostredníctvom elektronického formulára: Ak zákonný zástupca podáva prihlášku elektronicky, vygeneruje prihlášku zo školského informačného systému, ktorý škola používa (napr. Edupage).

Pozn.: O prijatí na základné vzdelávanie rozhodne riaditeľ základnej školy a spolu s rozhodnutím o prijatí archivuje aj prihlášku. Ak zákonný zástupca so svojím dieťaťom absolvuje zápis do viacerých základných škôl a až potom sa rozhodne, ktorú uprednostní, treba, aby o svojom výbere informoval v školách, do ktorých jeho dieťa nenastúpi.

Ak dieťa nedosiahne školskú spôsobilosť

Riaditeľ MŠ rozhodne o pokračovaní povinného predprimárneho vzdelávania po predložení:

- a) písomného súhlasu príslušného zariadenia poradenstva a prevencie,
- b) písomného súhlasu všeobecného lekára pre deti a dorast,
- c) informovaného súhlasu rodiča.

Pozn.: Na základné vzdelávanie možno výnimočne prijať aj dieťa, ktoré nedovŕši šiesty rok veku a absolvovalo povinné predprimárne vzdelávanie, a to vždy:

- a) po súhlasnom vyjadrení príslušného zariadenia poradenstva a prevencie,
- b) po súhlasnom vyjadrení všeobecného lekára pre deti a dorast.

Čo je dôležité

Podľa § 144 a školského zákona účinného od 1. januára 2022 sa na podaniach týkajúcich sa výchovy a vzdelávania, v ktorých sa rozhoduje v správnom konaní, teda aj na žiadosti, vyžaduje podpis oboch zákonných zástupcov dieťaťa. Podpis oboch zákonných zástupcov dieťaťa sa nevyžaduje, ak:

■ jednému z rodičov bol obmedzený, pozastavený výkon rodičovských práv alebo jeden z rodičov bol pozbavený výkonu rodičovských práv a povinností vo veciach výchovy a vzdelávania dieťaťa, alebo ak spôsobilosť jedného z rodičov na právne úkony bola obmedzená (túto skutočnosť je možné preukázať napríklad neoverenou kópiou rozhodnutia súdu),

■ jeden z rodičov nie je schopný zo zdravotných dôvodov podpísať sa (túto skutočnosť je možné preukázať napríklad potvrdením od všeobecného lekára zákonného zástupcu, ktorý nie je schopný sa podpísať),

■ alebo vec neznesie odklad, zadováženie súhlasu druhého rodiča je spojené s ťažkou prekážkou a je to v najlepšom záujme dieťaťa (spôsob preukázania uvedenej skutočnosti ani doklad, ktorým sa táto skutočnosť preukazuje, školský zákon neustanovuje, túto skutočnosť je možné preukázať napríklad písomným vyhlásením).

Pozn.: Na prihláške postačuje podpis len jedného zákonného zástupcu, ak sa zákonní zástupcovia dohodli, že prihlášku podpisuje iba jeden zákonný zástupca, a ak o tejto skutočnosti doručia riaditeľovi školy písomné vyhlásenie, ktoré poskytne škola.

Rozhodnutie o prijatí sa doručí oboj zákonným zástupcom dieťaťa. Ak sa dohodnú zákonní zástupcovia, rozhodnutie možno doručiť len jednému z nich po predložení písomného vyhlásenia. Viac informácií: www.martin.sk.

Spracovala: VL

Mesto Martin hľadá

nové kolegynky a kolegov
do Centra sociálnych
služieb Podháj

Centrum sociálnych služieb je novovybudované moderné zariadenie pre seniorov, ktoré ponúkne kvalitnú sociálnu a zdravotnú starostlivosť pre ľudí v dôchodkovom veku. Centrum sociálnych služieb Podháj bude poskytovať celoročnú pobytovú sociálnu službu na neurčitý čas v zmysle § 35 zákona č. 448/2008 Z. z.

Mesto Martin hľadá šikovné posily, ktoré svojím odborným a aj láskavým prístupom vytvoria pre seniorov príjemný domov, a to na tieto pracovné miesta:

Vrchná sestra

Kvalifikačný predpoklad – VŠ vzdelanie I. alebo II. stupňa, študijný odbor ošetrovateľstvo

Sestra

Kvalifikačný predpoklad – minimálne úplné stredné vzdelanie

Zdravotnícky asistent

Kvalifikačný predpoklad – úplne stredné vzdelanie v študijnom odbore zdravotnícky asistent

opatrovateľka/opatrovateľ

Ponúkame:

– zaškolenie – práca je vhodná aj pre absolventov
– základná zložka platu v zmysle zákona č. 553/2003 Z. z., k tomu 15 % príplatok za výkon samosprávnych činností, 10 % príplatok za prácu na zdravotnom úseku, príplatok za zmenu, ďalšie príplatky v zmysle Zákonníka práce (24-hodinová prevádzka), po skončení skúšobnej doby osobný príplatok,
– stabilné sociálne prostredie, profesionálny kolektív, systém benefitov, v kolektívnej zmluve zapracovaný 13. a 14. plat, príspevok zamestnávateľa na doplnkové dôchodkové sporenie.

Kontakt pre poskytnutie podrobných informácií:

Ing. Katarína Pacnerová

Tel.: 043/4204210, mobil 0905 735 336, e-mail: pacnerova@martin.sk

Na martinskej olympiáde pretekajú aj žiaci našich škôl

Posledný februárový piatok odštartoval už 19. ročník Martinskej celoročnej olympiády rekreačných športovcov, ktorú organizuje mesto Martin.

Kolkárske preteky sa tradične konali v priekopskej kolkárni. Do úvodných pretekov sa zapojilo šesť martinských základných škôl, pričom 269 žiakov si zmeralo sily v dopoludňajších hodinách. Popoludnie už patrilo súťažiacim zo širokej verejnosti. Na 1. kole sa zúčastnilo 455 pretekárov.

Druhé kolo, preteky v behu, sa uskutočnil 22. apríla. V ďalších mesiacoch budú nasledovať preteky na bicykli, kolieskových korčuľoch a celoročný športový maratón ukončí plávanie.

Medailisti 1. kola

Žubrienky, dievčatá: 1. L. Rošteková, 2. N. Babejová. **Žubrienky, chlapci:** 1. J. Kostolník, 2. D. Smitek, 3. J. Kurhajec. **Najmladšie žiačky:** 1. S. Johanidesová, 2. T. Smiteková, 3. K. Brna. **Najmladší žiaci:** 1. A. Čech, 2. R. Krkoška, 3. L. Langaker. **Mladšie žiačky:** 1. L. Mikulová, 2. L. Chalupčíková, 3. Z. Diabelková, R. Zichová. **Mladší žiaci:** 1. K. Frniak, 2. E. Kleskeň, 3. L. Weis. **Staršie žiačky:** 1. L. Prievarová, 2. L. Dudášová, K. Kolková. **Starší žiaci:** 1. T. Lipták, 2. M. Kurhajec, M. Tlas. **Dorastenci, juniori:** 1. P. Nogová, 2. A. Mulinková, 3. K. Kulašiová. **Dorastenci, juniori:** 1. Š. Čech, 2. P. Nátny, 3. K. Staš. **Ženy do 40 r.:** 1. E. Buchalová, E. Šavol Vörösová, 3. A. Gažová. **Muži do 40 r.:** 1. M. Bolek, T. D. Králik, S. Thomka. **Ženy od 41 do 50 r.:** 1. M. Vaško, 2. A. Ihnátová, 3. Z. Šušlová. **Muži od 41 do 50 r.:** 1. P. Čech, J. Maskal, 3. M. Ivanič. **Ženy nad 50 r.:** 1. V. Tinajová, A. Záveská, 3. V. Kašubová, I. Pálffyová. **Muži od 51 do 60 r.:** 1. E. Hlavčo, 2. R. Lacko, 3. E. Šurina. **Muži nad 60 r.:** 1. B. Žiak, 2. V. Vozárik, 3. M. Ferencík.

(KP)

ZÁKLADNÁ ŠKOLA, P. MUDROŇA 3, MARTIN

MUDROŇKA

Základná škola s najdlhšou tradíciou vzdelávania v Martine

ZÁPIS do 1. ročníka

12. a 13. APRÍL 2023

streda a štvrtok o 14.00 – 18.00 h.

- Dlhodobé najlepšie výsledky v celoslovenskom TESTOVANÍ v rámci mesta Martin
- Lyžiarsky, snoubordingový, korčuľarský a plavecký výcvik v 2., 3., 5. a 7. ročníku
- Škola v prírode na I. stupni
- Školský klub detí od 6.00 h do 16.30 h
- Poloha školy v blízkosti ZUŠ a CVČ KAMARÁT – vzájomná spolupráca
- Vyučovanie anglického jazyka od 1. ročníka
- Zahraniční a slovenskí lektori anglického jazyka B&E School (od 5. ročníka)
- Výber z dvoch jedál a jedlo pre celiakov v školskej jedálni
- Bezpečnosť žiakov – elektronický dochádzkový systém, videovrátnik

www.zsmudrona.sk

Základná škola, Nade Hejnej 4, Martin

ZÁPIS do 1. ročníka

12. a 13. apríla 2023 od 14.00 do 18.00 hod.

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ - 30. marca 2023

od 8.30 do 12.00 hod.

Viac informácií o škole: www.zsnadehejnejedupage.org

Máte doma predškôlaka? Ako vybrať tú správnu školu pre svoje dieťa, prváčku a prváka?

Vážení rodičia,

naša škola Vám ponúka:

- ✓ 100%-tnú kvalifikovanosť pedagogického zboru
- ✓ kvalitný vzdelávací program
- ✓ vyučovanie anglického jazyka od 1. ročníka
- ✓ vyučovanie cudzích jazykov
- ✓ uplatňovanie alternatívnych prvkov vo vyučovacom procese
- ✓ SZUŠ v škole – odbor výtvarný, hudobný
- ✓ v škole úspešne pracuje Žiacky parlament
- ✓ konzultácie so školským psychológom, školským špeciálnym pedagógom, výchovno-kariérom poradcom
- ✓ posilnenie hodín vyučovania slovenského jazyka, matematiky, angličtiny, informatiky, prírodovedných predmetov
- ✓ činnosť ŠKD, záujmové krúžky

Nemôžeme Vám sľúbiť, že Vaše dieťa bude vedieť všetko, budeme sa však snažiť, urobiť Vaše dieťa šťastné, jedinečné a spokojné!

R23-03-02

Základná škola s materskou školou, Podhájska 10A, Martin

pozýva budúcich prváčikov a ich rodičov
na ZÁPIS do 1. ročníka

pre školský rok 2023/2024

v dňoch 12.4. – 13.4.2023 v čase od 14.00 – 18.00 hod.

Prečo si vybrať našu školu?

PRE DOBRÉ A LÁSKAVÉ PANI UČITELKY
PRE CITLIVÉ A SPRAVODLIVÉ HODNOTENIE ŽIAKOV
PRE ŠANCU KAŽDÉHO ŽIAKA, BYŤ ÚSPEŠNÝ
PRE INDIVIDUÁLNY PRÍSTUP K ŽIAKOVI

Čo ponúkame vašim deťom?

KVALITNÉ VZDELÁVANIE MODERNÝMI METÓDAMI
VYUČOVANIE V MODERNE VYBUDOVANEJ ŠKOLE
ZAUJÍMAVÚ VÝCHOVNÚ ČINNOSŤ V ŠKD
SPOLUPRÁCU S ODBORNÝMI ZAMESTNANCAMI
HOKEJOVÚ PRÍPRAVKU V 4. ROČNÍKU
ŠPORTOVÉ HOKEJOVÉ TRIEDY V 5.-9. ROČNÍKU

CHCETE VEDIEŤ O NAŠEJ ŠKOLE VIAC?

www.zspodhajska.sk

tel.č. 043/4239889

mail: krizova@zspodhajska.sk

ČO SI SO SEBOU PRINIESTŤ?

Rodný list dieťaťa, občiansky preukaz zákonného zástupcu, finančné prostriedky na prípadné zakúpenie pomôcok do 1.ročníka.

Elektronická prihláška žiaka do 1.ročníka bude aktívna od 5.4.2023 na webovej stránke školy. Nie je potrebné ju doniesť vytlačenú.

R23-03-03

Od začiatku marca platí nová výška p

Od 1. marca sa v našom meste zmenila výška príspevku na čiastočnú úhradu nákladov škôl a školských zariadení a aj príspevok na režijné náklady v školských jedálňach.

Materské školy, krúžky, štúdium jazykov či rozvoj talentu sú už o čosi drahšie. Žiaľ, je to dôsledok výpadkov príjmov pre samosprávy, o ktoré ich zmenami zákonov pripravil štát. No svoju úlohu zohrala i energetická a finančná kríza, ktorej čelíme. V porovnaní s inými mestami sú však poplatky nižšie.

Rozmeňme si to na drobné. Výška príspevku na materskú školu sa naposledy menila v roku 2019 – na 15 eur/mesačne. Dôvodom aktuálneho zvýšenia príspevku na 25 eur sú ceny energií, finančná náročnosť vykurovania MŠ, ktorá bola už vlani o 38 percent vyššia, ceny pomôcok, materiálu a hygienických potrieb, ale aj klesajúci počet detí v materských školách, čo spôsobuje nižší objem financií v rozpočtoch týchto predškolských zariadení.

Ide o 0,50 eura na deň

Podobne postupovali aj iné porovnateľne veľké mestá na Slovensku. Podľa aktuálnych VZN majú napríklad v Trenčíne určený príspevok na 30 eur mesačne, v Banskej Bystrici 32 eur, Prievidzi 35 eur, Spišskej Novej Vsi 40 eur, Nitre 37 eur, v Levoči napríklad až 60 eur. Tohtoročné martinské zvýšenie predstavuje 0,50 eura na deň, čo nie je pri celodennej starostlivosti vysoká čiastka.

O odpustenie príspevku bude možné žiadať iba v prípade, že dieťa nebude navštevovať materskú školu viac ako 30 dní. Neuhrádza sa ani za dieťa, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné. Rovnako sa neplatí, ak zákonný zástupca predloží doklad o tom, že je poberateľom dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k tejto dávke alebo ak je dieťa v zariadení umiestnené na základe rozhodnutia súdu.

No platí sa aj za letné mesiace v plnej výške, ak dieťa navštevuje materskú školu v tomto období, hoci iba jeden deň.

Aj na rozvoj talentu deťom priplátíme

Zvýšenie príspevku sa vzťahuje aj na štúdium na Základnej umeleckej škole na Mudroňovej ulici. Jeho výška sa odvíja od odboru, ktorý dieťa alebo dospelý navštevuje, alebo či ide o prípravné, resp. základné štúdium. Príspevky v takýchto prípadoch idú hore o 1 až 2 eurá na mesiac. Výnimku tvorí štúdium dospelých nad 25 rokov v hudobnom odbore, kde sa príspevok mení z 25

na 125 eur. Ak ide o žiakov, ktorí neodovzdali čestné vyhlásenie na splnomocnenie k poboru dotácie od mesta, sa s výnimkou hudobného odboru, kde príspevok ostáva na pôvodnej výške 125 eur, dvíha mesačný poplatok o 5 eur.

Pri jazykovej škole je rozhodujúci vek poslucháča

Pri jazykovej škole, ktorá v rámci základných škôl zriadených mestom, rozvíja svoju činnosť iba

v ZŠ Alexandra Dubčeka, je možné požadovať zápisné i príspevok na úhradu ročných nákladov na štúdium, teda školné. Zápisné predstavuje 5 eur, príspevok sa mení podľa veku poslucháča a jeho zamestnaneckého pomeru ku škole.

Poslucháč do 25 rokov veku – žiak ZŠ – platí 5 eur za mesiac, poslucháč do 25 rokov – 6 eur, dospelý poslucháč nad 25 rokov veku, zamestnanec ZŠ – 6,50 eura, iný viac ako 25-ročný poslucháč – 7,50 eura.

ZÁKLADNÁ ŠKOLA
ALEXANDRA DUBČEKA,
DRUŽSTEVNÁ 11, MARTIN

ZÁPIS

do 1.ročníka

12. - 13. apríla 2023

od 14.00 - 18.00 hod.

kvalitné vzdelávanie - výborné výsledky žiakov

klasické triedy a triedy pre deti s nadaním

kvalifikovaní pedagógovia

zážitkové učenie a moderné vyučovanie

jazyková škola a dopravné ihrisko

www.zsdubceka.edupage.org
zsalexandradubceka@gmail.com, 043/4230109, 0911951144

Príspevkov na úhradu nákladov škôl

No aj tu sú možné výnimky z platieb. Ide o prípady, ak zákonný zástupca neplnoletého žiaka predloží doklad o poberaní dávky či príspevku k dávke v hmotnej núdzi. Alebo ak jazyková škola bude mať doklad o prerušení dochádzky na viac ako 30 po sebe nasledujúcich kalendárnych dní pre chorobu alebo z iných rodinných dôvodov.

Podobné výnimky z platieb platia aj v školskom klube detí, v centre voľného času, resp.

pri úľavách za príspevky na jedlo (podrobnejšie na www.martin.sk).

Ako to je v školskom klube a ako v centre voľného času

Suma príspevku na čiastočnú úhradu nákladov spojených s činnosťou školského klubu detí v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta sa nemení, predstavuje 22 eur mesačne.

V Centre voľného času Kamarát sa spravidla

príspevok platí v rozdielnej mesačnej výške, resp. jednorazového stretnutia, v závislosti od veku dieťaťa či dospelého, skutočnosti, či odovzdal vzdelávací poukaz a čestné prehlásenie na splnomocnenie pre poberanie dotácie od mesta, ale aj trvalého pobytu či finančnej dotácie obce, z ktorej dieťa pochádza. Presná výška príspevku pre jednotlivé prípady je uverejnená na stránke www.martin.sk v znení VZN č. 136.

Režijné náklady v školských jedálňach

O zmenách cien za obedy, vyhlášku upravilo ministerstvo školstva, sme informovali v predchádzajúcom čísle Martinských novín. Odvtedy sa však upravila úhrada režijných nákladov v školskej jedálni, ktorej zriaďovateľom je mesto Martin. V materskej škole je to od 1. marca 0,25 centa na deň a v základnej škole 0,35 centa za každý obed. Režijný poplatok prispieva na prevádzku školských jedální a na vybavenie kuchýň.

Od 1. mája poslanci NR SR obnovili tzv. obedy zadarmo pre žiakov posledného ročníka MŠ a pre všetkých žiakov ZŠ. Režijné poplatky, ktoré určujú samosprávy, ostávajú v platnosti. **(VL, KP)**

Základná škola, A. Stodolu 60, Martin – Záturčie

Vás pozýva na zápis do 1.ročníka

V dňoch: 12.04.– 13.04.2023

Od: 14,00 – 18,00 hod.

Prineste si : rodný list dieťaťa a občiansky preukaz

Čo ponúkame?

- tvorivé a zážitkové vzdelávanie
- zapájanie žiakov do vedomostných, výtvarných a športových súťaží
- pozitívnu a pokojnú klímu v škole
- pôsobenie inkluzívneho tímu – šp. pedagóg, šk. psychológ, asistenti učiteľa
- individuálne a integrované vzdelávanie žiakov so špecifickými poruchami učenia
- školský klub detí Rozprávkovo od 6,00 - 16,30 hod. a letnú činnosť
- činnosť pobočky Turčianskej knižnice
- využívanie informačných technológií a výučbových programov vo vyučovacom procese
- pestrú krúžkovú činnosť, mimoškolské aktivity v spolupráci s rodičmi
- lyžiarsky, plavecký a korčuľarský výcvik, školu v prírode
- v blízkosti súkromná umelecká škola + osobné doprevádzanie žiakov do školy

Pozývame Vás aj na **Deň otvorených dverí:**

21.03.2023 od 14,30 do 16,30 hod.

Tešíme sa na Vás !

Bližšie informácie na **webovej stránke:** www.zsastodola.edupage.org

Tel. číslo: 043/4276850

Školské rady majú nových členov, budú zastupovať mesto Martin

Mestské zastupiteľstvo v Martine, ktoré sa konalo 13. februára, rozhodlo o delegovaní zástupcov zriaďovateľa – mesta Martin, v orgánoch školskej samosprávy.

- **ZŠ, Nade Hejnej 4:** Dana Žigová
- **ZŠ, P. Mudroňa 3:** Martina Antošová, Adriana Škokorová
- **ZŠ Alexandra Dubčeka:** Veronika Gajdošová Ladňáková, Jozef Krištoffy, Romana Lichtenberková
- **ZŠ s MŠ, Podhájska 10A:** Tomáš Ignačák, Marcela Balošáková, Tomáš Pšenka
- **ZŠ s MŠ, Hurbanova 27:** Zuzana Dobříková, Jozef Petráš
- **ZŠ, A. Stodolu:** Michal Uherčík
- **ZŠ s MŠ, J. V. Dolinského:** Adam Žilák
- **MŠ, Ján Šimka 7:** Jaroslava Paulovičová
- **MŠ, J. Lettricha 1:** Marcela Amchová
- **MŠ, Tajovského 9:** Juraj Stahl
- **MŠ, Nálepky 5:** Katarína Fúcelová
- **MŠ, Š. Furdeka 1:** Jaroslava Paulovičová
- **ZUŠ, P. Mudroňa 6:** Martin Lechan, Juraj Marček
- **MŠ Družstevná 10:** Veronika Gajdošová Ladňáková, Martin Lepej, Alena Leštinská

(VL)

Súkromná základná škola Tomáša Zanova - škola pre teba

Súkromná základná škola Tomáša Zanova Ul. východná 18, 036 01 Martin

Čím je naša škola jedinečná ?

- bezplatné vzdelávanie pre všetkých žiakov
- nižšie počty detí v triedach
- anglický jazyk od prvého ročníka
- príjemné a moderné prostredie v kompletne zrekonštruovanej budove
- pestrá mimoškolská a krúžková činnosť
- udržiavaný a bezpečný areál školy
- dobrá dostupnosť k budove školy, vybudované parkovisko
- odborné učebne
- možnosť využitia športového areálu a telocvične
- organizovanie Školy v prírode, lyžiarskych a plaveckých výcvikov
- v škole sa vyučujú tri cudzie jazyky - anglický, nemecký, ruský
- aktívna spolupráca so SúZUŠ Záturčie, CVC Kamarát, ÚZO Dobrovoľnej PO Martin
- kultúrne programy - Vianoce, Karneval, Deň detí, Týždeň športu, Junádes
- priestory pre technickú výchovu, pestovateľské práce, hrnčiarstvo a modelovanie
- od 1. ročníka zameranie na rozvoj pohybových aktivít - judo, florbal, hádzaná
- školský mliečny program, program školské ovocie

Zápis žiakov do 1. ročníka

Zápis žiakov do 1. ročníka Súkromnej základnej školy Tomáša Zanova sa uskutoční v dňoch **3.4. - 5.4.2023 od 14.30 do 16.30 hod.** v priestoroch školy prezenčnou formou.

Bližšie informácie k zápisu žiakov sa dozviete na webstránke školy www.skolatomasazanovita.sk.

Neprehliadnite !

Pri nástupe do 1. ročníka dostane každý žiak sadu učebných pomôcok pre 1. ročník zdarma.

Súkromná materská škola Tomáša Zanova Ul. východná 18, 036 01 Martin

- je určená pre deti vo veku 2-6 rokov
- poskytuje deťom možnosť získať základy anglického jazyka
- zručnosti v oblasti IKT a pohybových aktivít
- elokované pracovisko SúZUŠ - odbor hudobný, výtvarný, modelovanie
- organizovanie lyžiarskeho a plaveckého výcviku

Zápis detí do MŠ

V prípade, že máte záujem zapísať Vaše dieťa do našej materskej školy, prosíme Vás o vyplnenie prihlášky dieťaťa do MŠ v termíne **do 31.5.2023**, ktorá sa nachádza na našej stránke www.skolatomasazanovita.sk. Vyplnenú prihlášku potvrdenú lekárom, prosíme zašlite na mailovú adresu školy szstzanovita@gmail.com alebo prineste osobne do kancelárie školy.

Deti do materskej školy prijímame počas celého roka, uprednostníme však tie, ktoré budú mať prihlášku podanú **do 31.5.2023**.

Bližšie informácie:

tel: 043/430 6836, e-mail: szstzanovita@gmail.com

Pripomíname si 100 rokov od narodenia Mariana Várossa, významného axiológa, filozofa a historika umenia

Pred 100 rokmi sa narodil v Martine PhDr. Marian Váross, DrSc. (7. 2. 1923 – 21. 11. 1988), slovenský axiológ, filozof, estetik, teoretik a historik umenia. Vyštudoval filozofiu a psychológiu v Bratislave, Paríži a Cambridgei (1941 až 1949).

Jeho otec Belo Váross bol známa martinská osobnosť, rodina mala veľkostatok a kúriu, koncom 19. storočia založili spolu so Siráňovcami aj garbiareň, ktorá však hneď po uvedení do prevádzky ešte nepoistená vyhorela. Belo Váross bol po vzniku Československa bankovým úradníkom, rád sa pohyboval v umeleckých kruhoch. Časy hospodárenia na veľkostatku si pripomenul knižkou Poľné hospodárstvo z roku 1934. Rodina Városovovcov mala na jahodníckom cintoríne rodinnú kryptu, v ktorej odpočívali okrem Városovovcov aj rodinní príslušníci príbuzenským zväzkom zviazané rodiny Siráňovcov.

Rodina Városovovcov sa presťahovala v roku 1930 do Bratislavy, kde sa Belo Váross stal pracovníkom ústredia Slovenskej ligy.

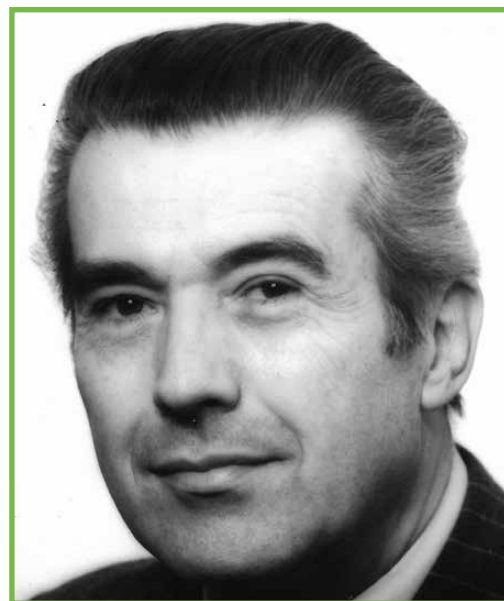
Počas štúdií v zahraničí Marian Váross napísal rozsiahle filozofické práce, ktoré však po návrate do vlasti v roku 1949 nemohol uverejniť. Výnimkou bol rukopis Axológia ako teória hodnoty a hodnotenia (Cambridge, 1949), na základe ktorého vydal monografiu Úvod do axiológie (1970).

Po ustanovení Slovenskej akadémie vied v r. 1953 Marian Váross inicioval založenie Ka-

binetu pre teóriu a dejiny umenia, z ktorého neskôr vznikol Ústav teórie a dejín umenia. Stal sa jeho riaditeľom a v tejto funkcii pôsobil do r. 1970. Po odvolaní z funkcie a zbavení možnosti publikovať v období normalizácie pracoval ako úradník v Slovenskej národnej galérii.

Jeho teoreticko-mysliteľský záber a dielo sú mimoriadne rozsiahle a bohaté. Pod tlakom politických okolností sa reprofiloval a svoju osobnú záľubu – výtvarné umenie – povýšil na pracovnú náplň, no nikdy neprestal uvažovať ako filozoficky a psychologicky vzdelaný profesionál, ktorý dokázal držať krok s výdobytkami a vrcholmi európskej filozofie a vedy. V centre jeho uvažovania bola problematika hodnotenia, hodnôt, ktorú v rozpore s dobovou gnozeologickou interpretáciou axiologických javov tematizoval a rozvíjal z hľadiska psychológie osobnosti a kultúrnej antropológie. Jeho kniha Úvod do axiológie, skrátaná verzia práce z Cambridgea, je zakladajúcim činom, etablovujúcim axiológiu ako samostatnú, nešpekulatívnu disciplínu s vlastným terénom bádania a vlastnou metódou.

Marian Váross patrí k popredným predstaviteľom historicko-umeleckej a teoreticko-kritickej tvorby. V 40., 50. a 60. rokoch napísal celý rad väčších aj menších monografií venovaných jednotlivým postavám výtvarného umenia. Výraznú stopu zanechal v oblasti teórie umenia. V 50. a 60. rokoch 20. storočia napísal viacero monografií o výtvarníkoch: Janko Alexy, Martin

Marian Váross.
Foto: M. Robinsonová

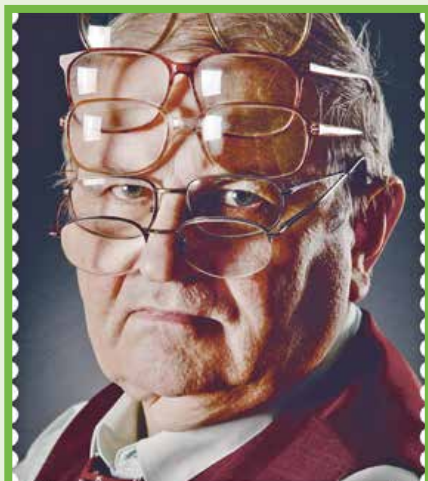
Benka, Imro Weiner-Kráľ, Rudolf Pribiš alebo Vincent Van Gogh. Výtvarnému umeniu venoval aj teoretické práce ako Slovenské výtvarné umenie 1918 – 1945 (1961), Esteticko, umenie a človek (1969) či Nová figurácia (1969). Po jeho smrti vyšli knihy z jeho denníkovej a zápisníckovej tvorby: Úvahy v samote (1991), Deň za dňom samota (2016), Úvahy v nečase (2019).

V máji 1968 uverejnil v Kultúrnom živote článok s titulom Socializmus, demokracia a človek. Použil v ňom pojem „triedny rasizmus“ v súvislosti s riešením triednej otázky v socialistickej ideológii a praxi po roku 1948. Tento pojem sa mu stal osudným, zákaz publikovania preňho trval prakticky do jeho smrti v roku 1988.

Je pochovaný na Národnom cintoríne v Martine, sochársky náhrobok je dielom Jozefa Brezanyho. Spolu s ním je pochovaná dr. Elena Városová (1926 – 2010), prvá slovenská profesionálna filozofka. Po Marianovi Városovi je pomenovaná ulica v novej výstavbe v Martine-Tomčanoch.

(RED)

KOMENTÁRIANINY MILANA LECHANA

Mesiace knihy

Máte už v knižnici?

V. Mináč: Dlhý čas čkania
S Chalupka: Turčín, požičaj
M. Kukučín: Mať vola
I. Stodola: Gorbačova žena
A. Sládkovič: Marihuana
D. Chrobák: Brak sa vracia

MDŽ

- Moja žena je natoľko zhovievavá, že prižmúri aj kurie oko.
- Viete, že ženy počúvajú s otvorenými ústami iba zubných lekárov?
- Najkrajšie slová ženy: Obed je na stole.

Na margo

Matka príroda sa zo zimy prebúdzá. A čo vy? Nespíte a čítajte.

Deň učiteľov

Brbty

- Chce niekto zhoršiť známku z chémie?
- Príklad je neriešiteľný, dopočítajte si ho doma.
- Žiaci, už bolo dost' tej zábavy! Nepočuli ste zvonit' na prestávku?

P. S.

Túžite po zmene?
Zmeňte sa.

GÓLY, BODY, SEKUNDY

■ **Na európskom šampionáte s novým slovenským rekordom.** Gabrielu Gajanovú, pretekárku AK ZŤS Martin, delilo od postupu do finále halových atletických majstrovstiev Európy v behu na 800 m len 21 stotín. V prvom sobotňajšom semifinálovom behu skončila slovenská reprezentantka na 6. priečke, v celkovom hodnotení obsadila 9. miesto a časom 2:01,70 min o 15 stotín vylepšila slovenský rekord Gabriely Sedláčkovej z roku 1987.

■ **Hádzanári ťahajú čiernu sériu.** V 22. kole extraligy v hádzanej, v poslednom zápase základnej časti, prehrali Martinčania na domácej palubovke s Novými Zámkami 23:32 (10:13).

Zostava a góly Martina: Čepica – Slezák 10, Hranar Ingi Halldórsson 4, Hákon Ingi Halldórsson 4, Jesenský 2, Bíro 2, Saitz 1, Súkeník, Cerovský, Jureček, Šranc, Mudrák, Matia. Martinčania sú so 4 bodmi na 11. mieste so stratou 5 bodov na predposlednú Modru.

■ **Martinská atletika na vzostupe.** Na halových majstrovstvách SR v atletike v kategórii dorast si úspešne počínali aj športovci AK ZŤS Martin, ktorí si vybojovali sedem medailí, pričom štyri z nich mali najjagavejší lesk. Laura Frličková dosiahla najhodnotnejší výkon majstrovstiev v kategórii dievčat, keď v behu na 60 m prekážok časom 8,60 s zostala o jedinu stotinu sekundy za vlastným slovenským rekordom spred mesiaca. Najviac medailí však získal 16-ročný Matej Michalko, ktorý zvíťazil v skoku do výšky výkonom 175 cm, v skoku do diaľky mu namerali 605 cm (oba výkony sú jeho osobnými rekordmi) a pričínal sa aj o striebro štafety na 4 x 200 m, ktorá v zložení Vicán, Orlický, Mareta a Michalko zabehla čas 1:38,48 min. O ďalší titul sa postarala 16-ročná nádej Lucia Moricová víťazstvom na 1 500 m v osobnom rekorde 5:01,85 min. V konkurencii 17-ročných dorastencov si veľmi úspešne počínal vekom ešte ani nie 15-ročný žiak Richard Kubala, keď v behu na 3 000 m získal bronz časom 10:04,38 min. Na tej istej trati bola ešte úspešnejšia žiačka Nina Blahová, ktorej po strhujúcom závere ušlo zlato iba o 27 stotín sekundy a časom 11:17,44 min získala striebornú medailu.

■ **Bernoláčik je majstrom.** Víťazom 8. ročníka Turčianskej florbalovej ligy sa stalo mužstvo Bernoláčik, ktoré vo finálovom zápase vysoko zdolalo Hennlich Zenit, a to v pomere 12:3. Tretie miesto si vybojovali hráči Immortals, ktorí v súboji o bronz porazili Martinské Medvede 11:1. (RK, MK)

Jarný štart Martinčanom nevyšiel

Fomat stratil zápas prakticky už v prvom polčase. Na prestávku pred druhým dejstvom odchádzal z ihriska vo Veľkých Ludinciach s trojgólovým mankom.

V prvý marcový víkend odštartovala jarná časť III. ligy západ, v ktorej pôsobia aj futbalisti MŠK Fomat Martin. Paradoxne, ešte pred jej začiatkom si zverenci trénera Pavla Šuhaja vylepšili tabuľkové postavenie, keď sa z 12. priečky posunuli na 10. miesto. Stalo sa to po tom, čo zo súťaže odstúpila Kalná nad Hronom. Jej výsledky boli anulované, Fomat napríklad s týmto tímom remizoval 1:1, čo malo vplyv na zmeny v ligovom pelotóne.

Na úvod druhej polovice sezony sa Martin predstavil vo Veľkých Ludinciach, s ktorými na jeseň ešte v Žabokrechoch prehral 0:1. Naši sa na súperu mohli v prípade úspešnej odvety bodovo dotiahnuť, avšak domáci takýto scenár nepripustili a vyhrali pomerne hladko 3:0.

O všetkom podstatnom sa rozhodlo už v prvom dejstve. Skóre zápasu otvoril v 14. min Baláž, v 31. min zvýšil na dvojgólový rozdiel Rák a v závere polčasu zbral Turčanom nádej na lepší výsledok Szetei. Druhé dejstvo už na konečnom výsledku nič nezmenilo.

Do zostavy Martinčanov sa po dlhých zraneniach vrátili Christían Chovanec a Daniel Cvik. Noví muži v kabíne Fomatu, brankár Holeš a Adam Hodža, do hry nezasiahli. Mužstvu pre zranenie chýba zranený Martin Mlynár.

Káder počas zimnej prestávky opustili Marko Repán, Matej Tomka, Dominik Kulich, Mário Almaský a Samuel Raček.

Do zostavy Fomatu Martin sa po neprijemnom zranení vrátil Christían Chovanec.
Foto: archív MŠK Fomat Martin

Najbližší zápas odohrajú v tabuľke jedenásti Martinčania 11. marca o 14. h, doma privítajú desiatu Bánovú, ktorá má o bod viac.

Roman Kopka

III. LIGA ZÁPAD, 16. kolo

Veľké Ludince – Fomat Martin 3:0 (3:0)

Góly: 14. Baláž, 31. Rák a 40. Szetei. **MARTIN:** Hažer – Brodňan, Garaj, Satina (46. A. Líška), Ceniga, Otruba (62. Lanko), Dinga, Ch. Chovanec, Siva, Cvik, Chupáň.

Play-off začnú Martinčania v Trnave

Finiš základnej časti hokejistom nevyšiel, bitka o semifinále sa začne 14. marca.

Hokejisti Martina vo štvrtfinále play-off Tipos Slovenskej hokejovej ligy si sily zmerajú s Trnavou. Vyradovacie súboje sa však začnú na súperovom ľade, keďže v poslednom kole základnej časti doma prehrali s Levicami 3:5 (0:1, 2:2, 1:2) a v tabuľke padli na 5. miesto.

Mizerná koncovka, slabá disciplína

„Z môjho pohľadu je úplne jedno, či začíname play-off na klzisku súperu alebo doma. Trápi ma to, čo sme zažili v tomto zápase. Celé stretnutie som mal pocit, že nemôžeme prehrať. Najväčším sklamaním je pre mňa veľké množstvo ne-

využitých príležitostí a slabý dôraz v koncovke,” povedal Rudolf Jendek, tréner HK Martin, ktorý kriticky hodnotil aj disciplínu mužstva. Inkasovali sme až 10 dvojminútových trestov, pričom viaceré vylúčenia boli úplne zbytočné.

Bilancia veštví drámu

Súboje s Trnavou sa začnú 14. a 15. marca, doma sa Martinčania predstavia 18. a 19. marca. Play-off sa hrá na štyri víťazné zápasy.

„Trnava je nepríjemná, disponuje veľmi silným prvým útokom, ale určite máme kvalitu na to, aby sme cez túto prekážku prešli,” povedal pre MY Turčianske noviny útočník HK Martin František Poliaček.

Už len dodajme, že v základnej časti sme s naším najbližším súperom doma vyhrali 4:3 po SN a prehrali 4:6. Vonku sme najprv prehrali 1:2 po predĺžení a vyhrali 3:2. Bilancia je teda vzácné vyrovnaná, a tak bitka o semifinále môže byť mimoriadne dramatická.

Roman Kopka

Mesto Martin

hľadá

šikovných absolventov stavebnej fakulty na obsadenie pracovného miesta referent stavebného úradu

Náplň práce:

Vydávanie rozhodnutí v správnom konaní v zmysle stavebného zákona a to:

- územné rozhodnutia, stavebné povolenia, kolaudačné rozhodnutia
- povolenia odstránenia stavieb
- zmeny stavieb pred dokončením, zmeny užívania stavieb (vydanie rozhodnutia)
- ohlásenie drobných stavieb, stavebných úprav a udržiavacích prác.

Ponúkame:

- zaškolenie – práca je vhodná aj pre absolventov
- možnosť vzdelávania – získanie osobitného kvalifikačného predpokladu (OKP) na výkon činností stavebného úradu (doživotne platný)
- stabilné sociálne prostredie, profesionálny kolektív, systém benefitov, v kolektívnej zmluve zapracovaný 13. a 14. plat, príspevok zamestnávateľa na doplnkové dôchodkové sporenie.

Platové podmienky:

Odmeňovanie v zmysle zákona č. 553/2003 Z. z. – platová trieda 6 – základná zložka mzdy v rozsahu 961,00 – 1153,50 eur, osobný príplatok, štvrtročné odmeny. Po získaní osobitného kvalifikačného predpokladu zaradenie do platovej triedy 7 – plat v rozmedzí 1017,50 – 1220,50 eur, k tomu osobný príplatok, odmeny. Od 01. 09. 2023 zvýšenie platu o 10 %.

Spôsob prihlásenia:

Prihlášku a ďalšie doklady je potrebné doručiť najneskôr 23. 03. 2023.

Výberové konanie a nástup do zamestnania prispôbime tak, aby sa o pracovné miesto mohli uchádzať aj absolventi akademického roka 2022/2023 (doklad o vzdelaní sa doloží po ukončení štúdií).

Podrobné informácie o výberovom konaní na www.martin.sk, sekcia kariéra.

Kontakt:

Ing. Katarína Pacnerová

Tel.: 043/4204210, mobil 0905 735 336, e-mail: pacnerova@martin.sk

Motorr MARTIN

**Hľadáme kolegov
na pozície:**

Autoklapiar

**Autoelektrikár
diagnostik**

Automechanik

**Viac informácií na
+421 905 681 616**

R23-03-08

Mestské jasle UL. Š. Furdeka 3 v Martine

Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa.
Detské jasle poskytujú starostlivosť o deti vo veku od 1 do 3 rokov počas pracovných dní v čase 6:00 až 17:00 hod.

V zariadení zabezpečujeme:

- * starostlivosť o deti
- * stravovanie (4x denne - raňajky, desiata, obed, olovrant)
- * výchovu

Celková kapacita zariadenia je 20 detí.

Deti sú rozdelené do 2 skupín:

- * mladšie batolátá, od 12 mesiacov do 18 mesiacov
- * staršie batolátá, od 19 mesiacov do 3 rokov

Neváhajte nás kontaktovať! 0905 409 657, 0905 416 857
e-mail: engli@martin.sk, web: <https://www.martin.sk/jasle>

Kultúrna scéna

MARTIN

MARTIN

GLADIATOR
& VAŠO
PATEJDL

7.7.2023

Amfiko Martin

ČARO
KLASIKY

Najznámejšie árie a duetá z
opier, operiet a muzikákov v podaní
hviezd Jaroslav Dvorský, Martin
Bahjak, či sólistov Štátnej opery
z Banskej Bystrice...
Hrá 70 členný orchester.

29.7.2023

Amfiko Martin

KALI
& DROŽDO
& DEMEX

25.8.2023

Amfiko Martin

HORKÝŽE
& SLÍŽE

31.8.2023

Amfiko Martin

www.kultura-martin.sk

@kulturavmartine

@kulturavmartine

R23-03-09

HELIGONICA

Marta
& Krížanová

18.3.2023
o 14:00 v kine Moskva

PREDPREDAJ LÍSTKOV
V KULTÚRNEJ SCÉNE MARTIN:

Pondelok - Piatok: od 10:00 do 16:00

PREDPREDAJ LÍSTKOV

V KINE MOSKVA:

Pondelok: od 15:30 do 20:00

Štvrtok - Nedeľa: od 15:30 do 20:00

Vstupné
4€

R23-03-10